

IV. ТЕКСТЫ И КОММЕНТАРИИ

Ерик Асклунд¹

Ur «Stockholm — sommarstaden»

I

Stockholm är en gammal stad. I urkunderna nämns den första gången som stad² redan 1252, fast³ dess äldsta bevarade stadspri- vilegier har ett betydligt senare datum: 1436...

De mest välkända byggnaderna, de som utgör Stockholms «ansik- te», är med undantag av de rent historiska, vilka alla ligger samla- de⁴ i Gamla stan⁵, relativt nya.

Stadshuset⁶, Kungstornen⁷, Rådhuset⁸, Stadsbiblioteket är av tämligen färskt datum⁹...

Stockholm är framförallt människornas stad, folkets stad... Det är folkets stad i arbete och vila denna bok vill skildra¹⁰.

¹ Ерик Асклунд (1908) — прогрессивный шведский писатель, известный сво- ими произведениями о жизни и чаяниях молодежи Швеции. Неменьшую из- вестность завоевали поэтические очерки Асклунда о Стокгольме. Здесь помещены фрагменты из очерка «Стокгольм летом», написанного в 1946 г.

² I urkunderna nämns den första gången som stad...— В летописях он впер- вые упоминается как город.

³ fast (pass.) = fastän.

⁴ ...ligger samlade...— сконцентрированы.

⁵ Gamla stan (pass.) = Gamla staden.

⁶ Stadshuset — новая ратуша в Стокгольме, построенная архитектором Раг- наром Эстбергсом в 1923 г.

⁷ Kungstornen — два здания-башни на ул. Кунгсгатан по обе стороны виа- дука.

⁸ Rådhuset — здание старой ратуши.

⁹ ...är av tämligen färskt datum — ... являются сравнительно недавними по- стройками.

¹⁰ ...denna bok vill skildra — ... бессоюзное определительное придаточное пред- ложение (см. §90).

Staden sover ännu. Solen har nyss gått upp och från öster sprid- der sig ljuset i den klara sommarmorgonen över Söders¹¹ välkända silhuett med Katarina kyrkas gröna kupol... Den långa Skeppsholms- bron spänner sin båge över panoramat med Strömmens¹² vatten glidande under valven¹³ på sin väg mot utloppet och havet...

Stockholms ström är den svenska diktens lyriska kungsådra¹⁴, besjungen och prisad av skalderna. Den har spelat och glittrat i ly- rik och prosa från 1600 tals-skalden Gunno Dahlstiernas strofer till Bo Bergmans dikter i vår tid...

...Den är Stockholms puls, vårens stämma, men också sommarens lättjefulla flöde, vattenleden mellan Mälaren och Saltsjön¹⁵, som förenar insjönaturen med skärgårdens idyller...¹⁶

Det är tystaste timmen på dygnet, innan staden börjat vakna. Den ljusa sommarmorgonens skimmer vilar över gavlar och tak...

Skeppsbron ligger tom och öde, lyftkranarnas armar hänger orör- liga och mäsarna vilar ännu i vita klungor utmed kajen. Lätta dim- mor stiger över Strömmens långsamt glidande virvlar.

...Från ett öppet fönster ljuder dämpad fågelsång. Det är några kanarieåglar, som sjunger i sin bur...

De öppna fönstren ger sommarstämningen i Gamla stan. Folk sover därinne, grändernas människor, som snart skall vakna till en ny dag...

De första cyklisterna är på väg. Butikerna börjar öppnas, fönst- ren putsas, varorna ställas ut till skyltning och trottoarerna spol- as rena...¹⁷

Trafikströmmen tättnar framför Stadshuset. Klockan är en kvart i nio. Morgonrushen har ökat vid Slussen¹⁸. Ur tunnelbanans station strömmar täta led av människor¹⁹.

Klockan har slagit nio. Kontorstiden har börjat. I butikerna tar man det ännu lugnt²⁰. Bilarna kommer till butikerna med mjölk, bröd, fisk och kött. En mjölkbil med klirrande tomflaskor lastas på och bagar bilen har lådorna fulla med färskt, nybakat bröd...

¹¹ Söder = Södermalm — название южного района Стокгольма.

¹² Strömmen — Стрёммен — проток, соединяющий оз. Меларен с Сальтшён.

¹³ under valven — эд. под мостом.

¹⁴ kungsådra — эд. главный источник вдохновения.

¹⁵ Saltsjön — Сальтшён — бухта Балтийского моря у Стокгольма.

¹⁶ ...som förenar insjönaturen med skärgårdens idyller — ...который сливает вое- дино красоту природы приозерного края с идиллией шхер.

¹⁷ ...öppnas... putsas..., ställas ut..., spol- as репа — наст. время (пресенс), s-passiv (см. § 66).

¹⁸ Slussen — Слюссен — название небольшой площади в южной части Сток- гольма.

¹⁹ täta led av människor — плотный людской поток.

²⁰ I butikerna tar man det ännu lugnt — в магазинах еще царят тишина и покой (местоимение «man» см. § 31).

III

Gatans arbetare möter man i vimlet mitt på förmiddagen. Det kan vara ett lag stensättare, som är i färd med att foga in en ny och ljus gatsten²¹ på en sträcka mellan spårvägsspårerna. Det kan vara en fönsterputsare, som är uppkleven på sin stega och låter trasan gå²² över de blanka rutorna till modeaffärens fönster...

...Den gamle skärsliparen har ställt sig i solskenet framför det livliga Hötorget²³, som lyser av sommarens frukter och blommor. «Slipas?» — frågar han bara, och fruarna plockar fram sina knivar och saxar, som blivit slöa²⁴ av flitig användning.

Inte långt från den gamle skärsliparens plats går Kungsgatans kanjon²⁵ genom tre stadsdelar; ända från²⁶ Östermalm²⁷, genom Norr²⁸ till Kungsholmen²⁹. De skinande fasaderna lyser i det skarpa solskenet och fotgängarna rusar snabbt fram i den farliga övergången mittför Hötorget. PUB's³⁰ varuhus lyfter sin karakteristiska gavel över vimlet på den moderna storstadsgatan, som sjuder av tät trafik...³¹

...På Karlaplan³² skjuter fontänens stråle upp i skyn. Den fyller den varma luften med en välgörande svalka. Barnjungfrurna och mödrarna vilar på sofforna och bevakar ungarnas rörelser³³. Bakom skymtar man den röda tegelfasaden till huset Karlaplan 10, där August Strindberg bodde.

...Riddarholmen är en ganska fridfull avkrok i storstadens sjudande liv. Den är fylld av minnen och historia, och nuets hets³⁴ snuddar bara vid det yttersta av dess område. Det är endast under den varma årstiden, som den lilla³⁵ hamnen lever upp igen efter vinterns dvala, då Riddarfjärdens³⁶ blåa vidd är täckt av klirrande isflak och de vita målarbåtarna sover sin vintersömn...

...På Riddarholmen finns Stockholms äldsta byggnad, det s. k.³⁷

²¹ ...som är i färd med att foga in en ny och ljus gatsten... — которые ремонтируют мостовую, заменяя старые булыжники новыми; att vara i färd med — заниматься чем-либо.

²² låter trasan gå — водит тряпкой. Зд. глагол att låta с инфинитивом переводится на русский язык одним глаголом (см. § 70).

²³ Hötorget — Хёторьет — площадь в Стокгольме.

²⁴ ...som blivit slöa... — которые затупились...

²⁵ Kungsgatan — Кунгсгата — улица в Стокгольме. Kungsgatans kanjon — каньон Кунгсгаты (имеется в виду узкая улица, застроенная домами).

²⁶ ända från Östermalm — от самого Эстермальма.

²⁷ Östermalm = Öster — восточный район Стокгольма.

²⁸ Norrmalm = Norr — северный район Стокгольма.

²⁹ Kungsholmen — Кунгсхольмен — один из островов Стокгольма.

³⁰ PUB's varuhus = Paul U. Bergströms varuhus — универсам ПУБ.

³¹ ...som sjuder av tät trafik... — на которой бурлит оживленное движение.

³² Karlaplan — Карлаплан — площадь в Стокгольме.

³³ ...och bevakar ungarnas rörelser — ... и наблюдают за беготней ребят.

³⁴ nuets hets — зд. бурный ритм современности.

³⁵ lilla — опред. форма от liten (см. § 14).

³⁶ Riddarfjärden — Риддарфьерден — пролив, соединяющий оз. Меларен с Балтийским морем.

³⁷ s. k. — så kallad — так называемый.

Wrangelska tornet. Där har Svea Hovrätt³⁸ och Riksarkivet sina lokaler...

Men vandringen på de heta gatorna inne i staden tröttnar. Den gamla frun har resolut tagit färjan över³⁹ till Djurgården⁴⁰ och slagit sig ned i gräset med sin tidning och väskan med smörgåsar och eftermiddagskaffe.

Djurgårdsbrunnsskanalen är en omtyckt utfartsled för de tusentals motorbåtar, som passerar den idylliska vattenleden på väg ut till skärgården och öppna havet. Varje lördagseftermiddag och söndagskväll smattrar det⁴¹ av ut- och ingående båtar, vilka puttrar fram i den smala vattenfaran mellan de sluttande stensatta sidorna. Djurgårdens ekar står tunga av mörk grönska, kanalens alleer är fyllda av svala skuggor, lindarna, som blommor i juli, sänder sin söla honungsånga över gruset, bisurret ljuder sövande i kronorna och fågelsången klingar från de omgivande ängarna. Motorbåtens passagerare har just nu inget sinne för⁴² allt detta. Den lummiga oasen alldeles intill storstaden lämnar de bakom sig.

Men de andra, som måste bli kvar i staden, vet att uppskatta⁴³ Djurgårdens friskhet och lummig grönska. Där kan man vandra ensam i timtal⁴⁴ på de skuggiga gångarna, kanske möta ett höllass på en av de smala vägarna eller bli sittande⁴⁵ vid Blockhusudden⁴⁶ och se ut mot inloppet, kanske dröja vid Bellmansstatyn⁴⁷, där skuggorna darrar över diktarens huvud. Djurgårdens sångare hyllas varje år den 26 juli med ett festligt karnevalståg i rokokons stil och med en omfattande anslutning av åskådare, som lyssnar till sången och sedan sprider sig i klungor⁴⁸ under ekarna eller så småningom beger sig upp till Skansen⁴⁹.

Skansen är också en del av Djurgården, den mest bekanta, den mest omtyckta. Hur många skolklasser har vandrat sig trötta och törstiga på grusgångarna eller dröjt i timmar framför djuren i burarna eller lyssnat till lärarens kommentarer om allmogekulturens minnesmärken.

³⁸ Svea Hovrätt — Королевский суд.

³⁹ att ta färjan över — переправляться на пароме.

⁴⁰ Djurgården — Юргорден — один из парковых районов Стокгольма.

⁴¹ Det smattrar — раздается треск (местом. «det» см. § 32).

⁴² att ha inget sinne för = ha ingen blick för — не обращать внимания на что-либо, не интересоваться чем-либо.

⁴³ de andra vet att uppskatta — другие умеют ценить. Глагол att veta (знати) в сочетании с полным инфинитивом переводится глаголом *уметь*.

⁴⁴ i timtal = i timmar — часами.

⁴⁵ att bli sittande — зд. посидеть. Сочетание глагола att bli + part. I ряда глаголов (att stå, att ligga, att sitta) переводится на русский язык обычно одним глаголом со значением длительности действия.

⁴⁶ Blockhusudden — Блокхусудден — мыс на о. Юргорден.

⁴⁷ Bellman — Бельман К. М. (1740—1795) — знаменитый шведский поэт XVIII в.

⁴⁸ ...och sedan sprider sig i klungor... — а потом расходятся небольшими группами...

⁴⁹ Skansen — Скансен — шведский этнографический музей на открытом воздухе.

Skymningen sänker sig över staden. Gatorna är tomma och tysta uppe på Söder, bakom kvarteren vid Katarinahissen⁵⁰, varifrån man har en storartad utsikt över den mörknande stadssilhuetten med dagens försvinnande skimmer...

Men staden sover inte. Lyktorna slår ut⁵¹ och ljusreklamerna tänds. Ungdomar samlas i grupper framför danshallarna eller tar färjan över till Djurgården. De gamla har lämnat parksofforna och gått hem. På uteserveringar och terraser sitter folk orörliga och njuter av skådespelet, stadens skymning, den svalkande kvällsluften, tystnaden och stillheten efter den heta dagens jäkt och brådska.

En dag är förbi⁵², tjugufyra timmar i storstaden har rullat undan, från den tidiga gryningen till de tysta timmarna efter midnatt...

Nattvakterna gör sina ronder⁵³, poliserna vakar i hörnen...

Dygnet har fullbordat sitt lopp⁵⁴ över den sovande staden, som snart skall vakna... En stad med halvslutna ögon, tung av sömn, en blomma av sten och stål, som öppnar sin kalk efter natten.

Ivar Lo-Johansson¹

Jag vill bli student

(Ur «Analfabeten»)

Jag ville bli student.

Jag visste inte riktigt vad en student var. Men jag trodde det var att vara omåttligt lärd. Det var att skriva dikter. Det var att sällskapa med flickor. Det var framförallt att ha studentmössa.

Ingen i min närmaste omgivning visste vad en student var. De tog det utan vidare² som ett överklassens barn³.

Det⁴ uppenbarade sig på orten en student. En dag mötte han på vägen en bekant herrskapsflicka. Bägge stannade och förde ett samtal, som händelsevis avlyssnades av min mor. Samtalet kom att hos oss berika⁵ uppfattningen om vad som var en student.

⁵⁰ Katarinahissen — Катари́нахиссен — подъемник на возвышенность, откуда открывается красивый вид на Стокгольм.

⁵¹ Lyktorna slår ut — *зд.* фонари зажигаются.

⁵² En dag är förbi — день прошел.

⁵³ Nattvakterna gör sina ronder — ночные сторожа совершают обход...

⁵⁴ Dygnet har fullbordat sitt lopp — сутки промчались.

¹ Ivar Lu-Johansson (1901) — крупный пролетарский писатель Швеции, автор социально-насыщенных романов, посвященных шведской деревенской бедноте — статарам. Отрывок взят из автобиографического романа «Analfabeten» (1951).

² utan vidare — без раздумий, без размышлений.

³ ...överklassens barn — ... дитя привилегированных родителей.

⁴ местоим. det употреблено в качестве грамматического подлежащего (см. § 32).

⁵ komma + infinitiv (с частицей att) выражает в данном случае результативность действия.

— Jag hör att du har tagit studenten⁶ med glans, sa flickan. Jag gratulerar.

Studenten bugade sig.

— Tack. Det gick ju någorlunda skapligt.

Flickan underströk vad hon sagt⁷.

— Jo, du har tagit studenten med glans, sa⁸ hon.

Min mor som avlyssnat samtalet kom hem. Hon var upplyst av den ljusa överklassbilden.

— Han har tagit studenten med glans, sa min mor. Det var riktigt roligt⁹ att höra när han vart lyckönskad¹⁰. Det lät så vackert.

— Det är väl ingenting¹¹, sa jag avundsjukt. Jag visste att den omtalade studenten när han inte hade studentmössan på sig var ett pundhuvud. Så snart han däremot fick mössan på sig¹², blev han som förklarad. Han bar nästan alltid den vita mössan.

Min mor envisades.

— Med glans, sa hon.

— Det är ingenting. Jag kan också ta studenten.

— Du? sa hon. Aldrig i världen¹³.

Min mor såg förvånad på mig. Överhuvudtaget hade ingen tidigare tänkt på att jag skulle bli¹⁴ annat än jordarbetare. Förhållandet var självklart.

— Varför inte? frågade jag.

— Aldrig i världen, sa hon.

Den arme i sin koja,

den rike i sitt slott

Gud gjorde dem till hög och låg

och fastslog deras lott.

Min mor kunde utantill denna visa. Men hon sjöng den inte. Det hade varit förhåvelse¹⁵ att sjunga¹⁶. Hon läste den med dyster, åskliknande röst.

Men under en lång tid trodde jag på allvar¹⁷ att jag skulle bli student.

Min mor tog mig avsides¹⁸ så snart Sakförarn¹⁹ gått.

⁶ att ta studenten (*разг.*) — сдать экзамен в институт.

⁷ ...vad hon sagt — в придаточных предложениях часто опускается вспомогат. глагол сложных временных форм (см. § 60).

⁸ sa (*разг.*) = sade.

⁹ Det var riktigt roligt — было очень приятно.

¹⁰ ...han vart lyckönskad о форме — vart + particip II см. § 68.

¹¹ Det är väl ingenting — *зд.* ну и что же!

¹² Så snart han ... fick mössan på sig... — стоило ему только одеть фуражку...

¹³ Aldrig i världen — никогда в жизни, ни за что на свете.

¹⁴ att få på sig — одеть; *разг.* — напялить на себя.

¹⁵ ...att jag skulle bli... что я стану... — форма будущего в прошедшем (*future preteriti* см. § 63).

¹⁶ Det hade varit förhåvelse — было бы нескромным.

¹⁷ О роли инфинитива в предложении см. § 83, п. 5.

¹⁸ på allvar — всерьез.

¹⁹ ...mor tog mig avsides... — мать отвела меня в сторону...

²⁰ Sakförare — доверенное лицо, *зд.* так назван персонаж.

Fattigstugan

(Ur «Kryss och landkänning»)

— Vad har du sagt? frågade hon. Har du sagt att du ska sluta arbeta och bara läsa?

Jag förstod att Sakförarn sen jag gått ut beskrivit hur mycket tid det skulle ta att bli student. Hur mycket det skulle kosta också.

Enbart tanken var fullständigt hårresande. Jag hade aldrig tänkt att mina föräldrar ens²⁰ skulle få tag på²¹ min plan förrän jag genom något mirakel²² blivit färdig och en dag kom hemresande²³ i studentmössa, vit som snön.

— Ja, sa jag.

Hon ställde sig att stirra på mig.

— Jag har sagt det, upprepade jag envist fast jag själv inte vågat tänka det klart.

Jag var etthundrasexti²⁴ centimeter lång, trindhuvad, såg dum ut och hade efter det att jag som tolvåring slutat folkskolan och som fjortonåring konfirmerats, utan att själv bli tillfrågad dömts till en jordarbeters lott²⁵. Mitt yttre passade till det. Jag skämdes för min uppnäsa. Jag visste att uppnäsan betydde plebejiskhet, lustigt proletariat, ofina vanor. Jag var för uppnäsans skull²⁶ rädd²⁷ att visa mig i profil. Jag tror också att det betydde rädsla för överfall²⁸. Också nu försökte jag undvika profilen, när jag talade med min mor.

— Förstår du inte att du skämmer ut oss? frågade hon. Ifall grillerna kommer ut²⁹ så föraktar alla oss. Och vi får inget egna-hemslån.

— Skämmer jag ut er ifall jag vill läsa? Varför det?

Min mor blev lite ställd³⁰ inför frågan.

— Om du inte vill arbeta utan går omkring och säger³¹ att du ska läsa, sa hon.

Till vart pris ville hon undvika att uppmärksamheten drogs till oss. Inför allt som var nytt kände hon skräck. Enbart talet om att bli student³² hade förskräckt henne.

²⁰ ens=med ens.

²¹ att få tag på=att få tag i — узнать (о чем-либо).

²² genom något mirakel — каким-то чудом.

²³ kom hemresande — конструкция komma+particip I (см. § 76).

²⁴ etthundrasexti (разг.)=etthundrasextio.

²⁵ jag... hade..., utan att själv bli tillfrågad, dömts till en jordarbeters lott — и мне... предопределили судьбу батрака, не спросив меня самого об этом; att bli tillfrågad — инф. passiv с bli (см. § 68).

²⁶ för... skull — ради; из-за.

²⁷ att vara rädd — бояться.

²⁸ rädsla för överfall — боязнь услышать нечто ущемляющее достоинство (букв. боязнь оскорблений).

²⁹ Ifall grillerna kommer ut... — если узнают о твоих причудах...

³⁰ att bli ställd — быть озадаченным, растеряться.

³¹ säger (разг.)=säger.

³² Enbart talet om att bli student... — Одно лишь упоминание о моем желании стать студентом... (о сочетании предлога с инфинитивом см. § 78).

Jag ser mig själv som en liten tolvåring pulsa² landsvägen framåt genom drivorna. Jättefurornas kronor gunga³ vita av yrsnö, mina kläder äro⁴ vita, och vita moln av snö virvla upp vid varje steg. Jag bär på en korg, som skall till⁵ fattigstugan, och i den finns ett dussin ljus, ett dussin julkusar, underligt formade bröd, några korvar och ett stycke färskt fläsk. Ty i morgon är det julafton.

Vid Domberget stannar jag och stampar i marken, ty här är vägen ihålig, och härunder bo troll, som ha varit farliga förr i världen⁶ men nu kunna skrämmas med stampningen av en barnfot. Jag tänker mig deras håla med röda sandväggar och tallrötter i taket, hopsnoda som ynglet i ett snokbo. När jag stampar, faller sand i ögonen på jordfolket och de slicka⁷ öngongloberna rena på varandra och åja sig.

Litet längre fram passerar jag Klädstenen, som ligger några steg inne i skogen. Den är ett rullstensblock, och sedan generationer⁸ vika gummorna av vägen där och ordna sin klädsel, innan de fortsätta till kyrkan. De knyta de stora vita huvuddukarna ovanpå de svarta och fälla ner de vita stärkta underkjolarna, som för dammets eller snöns skull burits uppfästa⁹. Och en efter annan gå de bakom stenen och huka sig ned några ögonblick.

Nu glesnar skogen. Till vänster skymtar genom yrvädret Möcklaflons vita yta, och till höger sorlar en brun bäck, där smågäddor gå upp om vårarna och där jag gått med mässingssnara. Men nu har snön slagit bro över den här och där. Vid åbron stannar jag och tittar ned på den varmbrungula bottnen. Vissen starr står och darrar i strömdraget. Om man hoppar upp och ned på strandtuvatorna, komma feta gröna kräftor baklänges ut ur gyttjemoln och gå på sned en stund. Men nu måste jag gå till fattigstugan!

¹ Альберт Энгстрём (1869—1940) — известный шведский писатель и художник, основная тема творчества которого — жизнь простых людей и воспевание красоты шведской природы. Отрывок взят из автобиографического рассказа «Fattigstugan» (сборник «Kryss och landkänning», 1912), интересного своими меткими портретными характеристиками.

² Jag ser mig... pulsa — конструкция «дополнение+инфинитив» (см. § 78).

³ gunga=gungar; «gunga», «ägo» — устаревшие книжные формы.

⁴ äro=är

⁵ ...som skall till... которую должен отнести ... (в эллиптической речи смысловой глагол в некоторых случаях опускается).

⁶ förr i världen=förr — раньше, прежде.

⁷ slicka=slickar.

⁸ ...sedan generationer... — из поколения в поколение.

⁹ ...underkjolarna, som... burits uppfästa — нижние юбки, которые ... подбирались повыше.

Genom yrsnön ser jag redan kyrkan, sockenstugan och fattigstugan, tröstlösa¹⁰, fula och fattiga alla tre. Mitt för¹¹ kyrkogårdsgrindarna ligger en väldig driva, och från dess¹² krön kan jag se in över gravarna, där jag lekt med mina skolkamrater. Där finns bara två familjegravar. Inom ett järnstaket ligger kammarjunkare Spaldencreutz, som sades¹³ vara Gustav IV Adolfs bror, fast Gustav den tredje kanske inte var hans far. Underliga äro Herrans vägar¹⁴. Och under en mossig sten ligger Maja Skragge, änkan efter kaparkaptenen, som kom hem från Medelhavet med en järnkista full med spanska dubloner¹⁵ och holländska bågskytter¹⁶ och köpte fyra hemman i socken och reste ut igen och försvann. Men änkan fortsatte hans regemente¹⁷ och piskade upp drängarna högst egenhändigt och körde sitt fyrspann själv, när hon åkte till kyrkan.

Men utanför sydvästra hörnet av kyrkogården är självspillingarnes plats, och där växer intet gräs, ty marken är förbannad.

I sockenstugans övre våning bodde klockaren, som var fritänkare och spelade gammal musik på ett gammalt piano med gula tangenter.

Bredvid sockenstugan låg fattigstugan, rutten, sned och vind, två rum nere, ett på vinden.

Jag stampade av mig snön¹⁸ i den svarta förstugan. Från köket, det största rummet, hördes ilskna röster, gamla vresiga, knarrande gubbstämmor och gumfalssetter. Vid mina stampningar förtonade grälet där inne som en döende morrning¹⁹, dörren öppnades, och jag kände igen Regentas röst, som frågade:

— Ocken ä däp²⁰

Regenta var stående namn på fattighusets värdinnor.

— D'ä²¹ bara Albert, jag skulle lämna en korg hemifrån.

— Kors i alla tier²², ä Albert ute å går i tocket vär! Stig in å värm sej, de yr ju så d'ä rent okrestlit, å så tånger korgen ä²³.

¹⁰ tröstlös — *зд. безрадостный*.

¹¹ mitt för = mittför — *напротив*.

¹² dess — *его*. Родительный падеж принадлежности местоимений *den*, *det* (см. § 29).

¹³ ...som sades vara... bror... — *который, говорили, был... братом...* (конструкция «подлежащее + сказуемое в синтетической форме пассива + инфинитив», в которой сказуемое имеет неопред.-личное значение: «говорят», «утверждают» и т. д.).

¹⁴ Underliga äro Herrans vägar! — *Неисповедимы пути господни!*

¹⁵ spansk dublon (исп. *doblon*) — старинная золотая испанская монета.

¹⁶ holländsk bågskytt — старинная голландская золотая монета, на обратной стороне которой был изображен всадник с пучком стрел для лука.

¹⁷ regemente — *зд. владычество; правление*.

¹⁸ Jag stampade av mig snön... — *Я, топая, стряхнул снег...*

¹⁹ ...som en döende morrning... — *как затихающее злобное рычание...*

²⁰ Ocken ä dä (*дуал.*) = Vilken är det? = Vem är det? — *Кто там?*

²¹ D'ä (*разг.*) = Det är

²² Kors i alla tier — *Господи, помилуй!*

²³ ...ä Albert ute å går i tocket vär! Stig in å värm sej, de yr ju så d'ä rent okrestlit, å så tånger korgen ä (*дуал.*) = ...är Albert ute och går i sådant väder! Stig in och värm dig, det yr ju så det är rent okristligt, och så tung är korgen!

Jag klev över den alnshöga tröskeln och såg mig omkring. Det var inget obekant folk, jag kände varje fattighjon. Nu sutto de där i sina fällbänkar, män och kvinnor om varandra och sågo i den tilltagande skymningen²⁴ ut som trasbylten.

Där satt gubben Sjöstedt, nittiåringen, rak i ryggen som en soldat, oböjd av ödet, hård som flinta, hemsk ännu att skåda, när sinnet rann på honom²⁵. Han hade varit socknens rikaste bonde men processat bort gård och grund²⁶, processat bort sitt sista öre...

Där satt Grejsen, före detta soldat, omstrålad²⁷ av ett slags krigisk gloria, ty han hade legat på kommendering²⁸ i Skåne, när Karl XV skulle hjälpa dansken mot tysken. Han ljög, så att små blå lågor flammade kring hans enda framtand. Han hade vita mustascher, blå outslitliga kommissbyxor²⁹ med skinn på knän och bak och tråskostövlar. Bredvid honom satt Håka, före detta mordbrännare, numera kvastmakare. I fattighuset bodde han bara om vintrarna. Somrarna drog han omkring i bygden, ty han hade vandrareblod³⁰. Han var känd³¹ i varenda socken mellan Eksjö och Västervik. Man skulle aldrig lämna honom ensam i köken. I hans korg hade jag en gång släppt in en levande ekorre.

Vilhelm Moberg¹

Ur «Din stund på jorden»

En kväll i början av juni steg jag av tåget vid min barndoms järnvägsstation. En kväll i maj för fyrtio två år sedan² steg jag på tåget vid samma station och reste åt det håll, varifrån jag nu kom: det var min utvandrings dag. Jag mindes och tänkte: emellan de båda kvällarna har mitt egentliga liv förflytit.

Jag satte min väska på perrongen. Under ett par minuter efter avstigningen stod jag stilla bredvid väskan som om jag därmed hade högtidlighållit minnet av påstigningen³ fyrtio två år tidigare.

²⁴ ...i den tilltagande skymningen... — *в сгущающихся сумерках*.

²⁵ ...när sinnet rann på honom = när tålmodet var slut — *когда лопалось его терпение*.

²⁶ ...men processat bort gård och grund... — *но потерял в тяжбах все свое имущество (букв. усадьбу и землю)*.

²⁷ omstrålad — *зд. овеянный*.

²⁸ ...han hade legat på kommendering... — *он служил в армии...*

²⁹ kommissbyxor — *брюки из плотной дешевой ткани*.

³⁰ ...ty han hade vandrareblod... — *потому что в крови у него была страсть к скитаниям*.

³¹ Han var känd — *его знали*.

¹ Вильгельм Муберг (1898) — крупный шведский писатель, выдающийся представитель критического реализма в шведской литературе. Отрывок взят из романа «Din stund på jorden» (1963), повествующего о тяжелой участи шведских эмигрантов.

² för fyrtio två år sedan — *42 года тому назад*.

³ ...som om jag därmed hade högtidlighållit minnet av påstigningen... — *как будто тем самым я почтил память об отъезде...*

Den gången var jag inte ensam: min syster Jenny följde mig till tåget (far och mor ville inte följa med). Och jag sade adjö åt flera människor, som stod på perrongen. Den kvällen var jag den mest uppmärksammade personen⁴ vid snälltåget.

Nu stod jag här ensam. Ingen hade kommit för att möta mig. Ingen visste att jag skulle komma. En hel del folk hade samlats⁵ vid stationen, men jag såg inte någon människa, som jag kände igen. Inte heller någon som kände igen mig.

Jag kastade en blick efter mitt tåg, som försvann i kurvan, där det förr hade stått⁶ en bankvaktstuga. Under järnvägsresans sista timme hade jag varit ensam passagerare i kupén. Konduktören sade att järnvägen nog skulle nedläggas⁷, eftersom bussarna hade övertagit persontrafiken. År 1872 öppnades bygdens slutna värld av denna väg av stålskenor. I 90 år hade vagnshjulen rullat över stålmlen. Min mor berättade, att hon som sexårig flicka hade varit med⁸ vid järnvägens invigning och sett kungen.

Vi pojkar gick varje söndag till stationen för att titta på tåget som stannade en knapp minut. Vi betraktade mest lokomotivet, som hostade ut sin ånga, så att det lät som en jättes skratt. Efter 90 års tjänst skall hjulen stanna och lokomotivet ställas på ett järnvägs-museum, där en ny tids ungdom skall skratta åt det gamla lustiga skrället.

Människorna som samlats på perrongen vid tågets ankomst hade skingrat sig. Jag stod ensam kvar, vid min väska, som en vilse främling. En välvillig järnvägsman kom gående förbi⁹ och tilltalade mig: det fanns en taxistation alldeles bakom stationshuset, om jag ville ha en bil. Jag tackade men det nya järnväghotellet låg ju ganska nära. Jag kunde gå till fots det lilla stycket. Järnvägsman-nen såg förvånad ut: Hur kunde jag känna till det nybygda järnvägs-hotellet?

Jag visste ju att ett stort samhälle hade växt upp kring stationen, medan jag varit borta: nya gator, nya hus, affärer, bensinstationer, bussar kom körande fullsatta med passagerare. Jag visste från föregående besök att min födelsebygd var grundligt förvandlad. Nu fann jag, att nya stora förändringar hade skett sedan sist¹⁰...

Och när jag gick omkring bland det okända folket i den främmande trakten kom jag ihåg en legend som min mormor berättade

⁴ den mest uppmärksammade — *эд. самый популярный*; Об образовании степени сравнения аналитич. способом см. § 16, п. 3.

⁵ hade samlats — плюсквамперфект от деонентн. глагола att samla.

⁶ hade stått — плюсквамперфект от глаг. att stå. Об употреблении плюсквам-перфекта см. § 60.

⁷ ...att järnvägen nog skulle nedläggas... — что железная дорога, вероятно, будет закрыта.

⁸ att vara med — *эд. присутствовать*.

⁹ ...kom gående förbi — *эд. проходил мимо*; см. § 76.

¹⁰ sedan sist — с тех пор.

för mig: det var en gång i världen¹¹ två vänner, som hade givit va-randra ett heligt löfte, de skulle komma på varandras bröllop, var de än den dagen kunde befinna sig¹². Den ene av dem dog, och en tid därefter skulle den andre fira sitt bröllop. Han sörjde mycket över att hans käraste vän inte kunde vara med. Men sent om natten kom den döde till bröllopgården. Han satte sig bakom farstudörren och ville inte ta emot annan undfägnad än en handfull mull och en mugg vatten. Men när bruddansen spelades, hedrade den döde sin levande väns brud och dansade med henne tre gånger. Sedan skulle han gå sina färde, och då sade han till brudgummen: Nu skall¹³ du hålla ditt löfte till mig! Jag firar också bröllop i kväll, och du skall följa mig till min bröllops gård! Brudgummen ville stanna hos sin unga brud men kunde inte svika sitt löfte till vännen. Han åtföljde den döde på dennes återväg.

De båda vännerna kom till en gård, där många människor för-samlats i en stor upplyst sal. De gick in i bröllopgården och den döde sade till sin vän: jag dansade tre gånger med din brud. Nu skall du dansa tre gånger med min brud.

Och den levande dansade tre gånger med den dödes brud. Sedan återvände han till sin egen bröllopgård.

Han hade varit borta endast en kort stund. Men när han kom til-lbaka till bygden som han nyss hade lämnat var allting där förvand-lat. Bröllopgården där han lämnat sin brud var borta, och på plat-sen stod en ny byggnad, där det bodde för honom främmande män-niskor. Han gick till andra gårdar, men av människor han såg och råkade känna han ingen och ingen kände honom. Då gick han till prästen i socken, som nyss hade vigt honom vid den unga bruden. Men även prästen var en främling. Han omtalade vem han var och vad hans gård hette och sade att han från sitt eget bröllop i kväll hade följt en avliden vän till dennes bröllop i dödsriket. Men nu kun-de han varken återfinna sin brud eller¹⁴ sin bröllopgård.

Prästen slog upp i de gamla kyrkoböckerna och fann att allt vad mannen sade var sanning. Hans namn stod i böckerna men det var namnet på en död församlingsbo. Han var¹⁵ för längesedan¹⁶ skri-ven som död. Kyrkoböckerna utvisade att tre århundraden hade förflutit sedan han bodde i socknen där han också hade firat sitt bröllop för tre hundra år sedan.

Nu kände jag mig själv som denne legendens gengångare, som icke kunde återfinna sin brud och sin bröllopgård.

¹¹ det var en gång i världen... — жили-были...

¹² ...var de än den dagen kunde befinna sig — где бы они в тот день ни были.

¹³ Об употреблении глагола skola в значении долженствования см. § 70.

¹⁴ varken... eller — ни...ни.

¹⁵ Han var... skriven — он... был записан; аналитическая пассивная форма (vara + particip II), см. § 66, 68.

¹⁶ för längesedan — давным-давно.

I varstormarnas tid

(Ur «Fiskare»)

Vid soluppgången kommo² bröderna Vigren till södra Värnsingen, drogo upp båten och gingo i land för att speja på själ. Framför sig hade de hela havet och kusten: granklädda östränder till höger och drivisarna från Kvarken i en arkipelag till vänster utåt horisonten.

Solen, som stod på havsytan, var centrum i ett brinnande fält och sköt ut en massa moln³ likt röda ekrar, och det kunde förefalla, som det sålunda något ofullständiga hjulet⁴ ämnade rulla upp⁵ genom den frostiga morgonrymden. I det röda skenet svävade några måsar, och en del sjöfågel sträckte⁶ fram och åter längs vattenytan. Den inre skärgården och fastlandskusten lågo i morgondimma.

Erik tog sig en åkarbrasa⁷ och sprang omkring på klippan.

— Det är rakt kallt! sade han.

— Jag begriper inte, — sade Jonas, som spejade runt i tuben, vad fan det är för svart⁸, jag ser norröver. Det ser mest ut som en pinne. Det syns änna⁹ mot luften. Men soln lyse¹⁰ för starkt¹¹. Jag kan int¹² se.

Erik spejade i sin tur länge, men det var svårt att få sikt¹³, ty havet gick i dyningar¹⁴, och solreflexerna korsades, och av isblocken tindrade gnistorna tätt. Han skuggade med handen över ögonen och kunde långt ut mot luften och den taggiga¹⁵ drivskedjan slutligen upptäckte något, som verkligen liknade en pinne. Båda ansträngde ögonen¹⁶ för att få klart för sig, vad det kunde vara, och de glömde själjakten.

¹ Людвиг Нурдстрём (1882—1942) — известный шведский журналист и писатель, автор многочисленных романов, сборников рассказов и путевых очерков. Интересны рассказы Нурдстрёма, описывающие трудную жизнь рыбаков на севере Швеции. Отрывок взят из сборника новелл «Fiskare» (1907).

² kommo — претерит мн. ч. от глагола komma (устар. книжная форма); kommo=kom.

³ ...sköt ut en massa moln... — пробивалось сквозь толщу облаков...

⁴ ...något ofullständiga hjulet — ... нечто напоминающее колесо (букв. неполное колесо).

⁵ зд. сочетание ämna+инф. (без частицы att) выражает действие, близкое к осуществлению.

⁶ att sträcka (о птицах) = att flyga.

⁷ Erik tog sig en åkarbrasa — Эрик с размаху бил себя руками, чтобы согреться.

⁸ ...vad fan det är för svart... — что за черт чернеет там...

⁹ änna (дуал.) = ändå.

¹⁰ lyse (дуал.) = lyser.

¹¹ för starkt — зд. слишком ярко; fög — зд. наречие с усилительным значением.

¹² int (разг.) = inte.

¹³ att få sikt = att få syn på ngt — увидеть что-либо.

¹⁴ ...havet gick i dyningar — ...на море началась зыбь.

¹⁵ taggig — зд. с нарезкой.

¹⁶ ansträngde ögonen — ...напрягали зрение.

— Vi måste se, vad det är, — sade Erik, och Jonas var lika hågad¹⁷, och de gingo ned till strand, sköto ut båten och rodde över det tomma vattnet ut till drivisbandet.

Ju närmare de kommo, desto¹⁸ tydligare hörde de ljuden av den drivande isen. Blocken rördes makligt i dyningen, vattnet sögs¹⁹ in i håligheter, som liknade provrör, och pressades ut med ett pipande ljud²⁰, sörjan frasade som siden, det klingade av oupphörliga sammanstötningar, och under det hela hördes ett dån, som om kanonvagnar kört fram på havsbottnens väldiga bullerstenar. Denna jämrande musik spelade havet för några måsar, knipor och själar.

Erik satt bak och rodde styrårorna. Han fick vaksamt följa²¹ blocken på deras långsamma gång utåt och lotsa fram båten genom rännor, som vuxo²² till sund, förvandlades till vikar, stora fjärdar och små inhav, och det gällde att klara²³ sammanstötningar, ty en blott lindrig törn kunde krossa båten eller åtminstone ramponera den allvarligt.

Luften här ute²⁴ var mera kall och vass och genomskinlig, och den oformligt stora morgonsolen, som syntes ansvalld av sin hetta, förmådde knappt lyfta sig ur horisonten och sköt sina strålar nästan parallellt med vattnet.

— Men förbanne mej, att jag är karl att begripa²⁵, vad det är, fast jag sitt här och glör, så ögon kan rinna bort²⁶, — sade Erik.

Ibland tog han upp tuben och kikade, dessemellan flyttade han ej blicken²⁷ från det mystiska föremålet, och ju mer han spejade, desto fundersammare blev ansiktet. Båten kryssade fram genom sund och över fjärdar, och slutligen var drivisbandet passerat. Måsar flögo skriande över båten, och dyningen hävde den i behaglig rytm, och luften började så småningom att värmas upp av solen.

— Men för helvetets djävlar! — utropade Erik till sist²⁸. Nu är det alldeles på tok²⁹. Titta³⁰, får du se! Ta tuben! Ska det vara en

¹⁷ att vara hågad — быть склонным (сделать что-либо).

¹⁸ ju... desto — чем... тем.

¹⁹ sögs in — засасывалась — пассивная форма претерита от глагола att suga in.

²⁰ med ett pipande ljud — со свистом.

²¹ Han fick... följa — он должен был... следить; о модальном глаголе få в значении долженствования см. § 70.

²² vuxo — форма претерита глагола att växa в варианте IV спряжения. Часто употребляется вариант II спряжения этого глагола.

²³ det gällde att klara — зд. нужно было избежать (det gäller при инфинитиве приобретает значение долженствования).

²⁴ här ute — зд. в открытом море.

²⁵ Men förbanne mej, att jag är karl att begripa, vad det är... — будь я проклят, если я понимаю, что это такое...; förbanne — побудительный конъюнктив (presens konjunktiv), см. § 74.

²⁶ ...och glör, så ögon kan rinna bort... — и глазею так, что глаза могут выскокить из орбит...

²⁷ att flytta ej blicken — смотреть, не отрывая глаз.

²⁸ till sist — наконец.

²⁹ Det är på tok = det hänger inte rätt ihop = det står inte rätt till — здесь что-то неладно.

³⁰ Об образовании форм повелительного наклонения см. § 69.

själ, va³¹? På ett lite³² flak? Och fågel, ett helt streck på vattnet hitanför?³³

— Det är märkvärdigt! — sade Jonas långsamt med tuben för ögat. Kan det vara någon från Trysunda, som ha varit på själsen och drive³⁴ från vre³⁵. För att det är en karl, det är säkert³⁶.

— Det är ju, vad jag har tänkt hela tiden. Men han står ju i vattnet, ser du. Och vad är det, som komma hitåt? Det måtte vara inström här³⁷.

— Det ser ju ut som folk rakt, som flyt³⁸, men en tomlär ser jag då. Och en kagge.

— Är det nån, som ha seglat kull?³⁹ Det ska du se!

Det var en karl, som stod mitt i havet. Han syntes tydligt mot luften; han fäktade med armarna. Halva kroppen var över horisonten, men den andra hälften syntes suddigt mot vattnet. Än höjdes synen av dyningen mot den gyllene morgonhimlen, än åter sänktes den, så att karlen tycktes sjunka ner i djupet gång efter annan⁴⁰.

— Nog är vi då en mil ut, det ser jag på Balus, — sade Jonas.

— Och då ska en⁴¹ möta på en männisch⁴² mitt i havet så långt ut. Vad vill det säga då? — sade Erik. — Han sir⁴³ rakt ut som ett spöke.

När nu bröderna kommo närmare, möttes de av tomma trädlådor, fårkroppar, kaggar, åror, burkar, byttor, som med dova ljud törnade mot båtsidan.

— Ska vi preja'n⁴⁴, frågade Erik. Han stå⁴⁵ på en flotte, tro⁴⁶ jag rakt. Han ha sjöstövlar och fårskinnspäls och mössa och en röd halsduk. Jag tro, han inte är klok⁴⁷. Han peka uppåt. Hör du int, hur han ropar? Ser du, han tala visst med sola⁴⁸.

Erik reste sig och satte händerna för mun och ropade: — Båt ohøj! ...Kors!⁴⁹ Föll han i?

³¹ va (разг.) = vad — эд. а?

³² lite (разг.) = litet.

³³ hitanför = hitom.

³⁴ drive (разг.) = driver.

³⁵ vre = vrede — эд. шторм.

³⁶ För att det är en karl, det är säkert — Но что это какой-то парень, это на-верняка.

³⁷ Det måtte vara inström här — Здесь, наверное, был сильный шторм (о со-слагательном наклонении с måtte со значением неуверенности высказывания см. § 75).

³⁸ flyt = flyter.

³⁹ att segla kull = att kantra — опрокинуться (о лодке).

⁴⁰ gång efter annan — каждый раз, раз за разом.

⁴¹ en — неопределенно-личное местоим., см. § 31.

⁴² männisch (дуал.) = människa.

⁴³ sir (дуал.) = ser.

⁴⁴ Ska vi preja'n? (разг.) = ska vi preja honom? — эд. подойдем к нему? att preja — остановить встречное судно (для проверки).

⁴⁵ stå (разг.) = står.

⁴⁶ tro (разг.) = tror.

⁴⁷ Jag tro, han inte är klok. — Кажется, он не в своем уме.

⁴⁸ sola (дуал.) = solen.

⁴⁹ Kors! — Господи!

Vid ropet tumlade karln baklänges, men han reste sig på knä och betraktade båten. Han sträckte händerna framför sig och ropade några ord, och samtidigt reste sig ännu en mänsklig varelse bredvid honom och vinkade med handen.

Bröderna rodde fram och sågo nu kölen av en omstjälpt större⁵⁰ båt, en slup förmodligen, och på de svarttjärade bottenplankorna tätt till vattnet lågo de båda karlarna.

Den förste reste sig och sträckte händerna mot båten, medan tårar runno ur hans blåringade och feberheta ögon⁵¹ nerför ansik- tet, och han ropade genom snyftningar:

— Är det Gud, som har sänt er till våran⁵² räddning? Gud har hört våra böner! Lov och pris och ära vare Gud i himlen⁵³ som har sänt er till våran räddning!

Då hörde bröderna, att de voro finnar, och begrepo, att de voro skeppsbrutna i drivisen och sista stormen. Tätt vid kölen på andra sidan låg ännu en tredje karl, en gammal man, ty han hade långt grått skägg. Han låg orörlig. Erik pekade på honom.

— Han dog i morse⁵⁴ tidigt, svarade den, som talat på sin sjungande finska, men vi vill int kast han⁵⁵ sjöin⁵⁶, vi trodd⁵⁷, nog hela tiden⁵⁸, vi skull⁵⁹ få bli räddad⁶⁰ och kom i land och begrava han, gubbin⁶¹... Men ge oss att dricka. Vi försmäktar av törst, för vi har drucki⁶² havsvattin⁶³.

De skeppsbrutna hade blivit landförda⁶⁴ på en tisdag. Följande söndag rodde man till sockenkyrkogården med gubben Kieppos, och där ligger han; ingen vet, var hans plats är⁶⁵.

Snickar Nyholm, som på onsdagen åter var frisk, gjorde en lik- kista, som blev så prydlig, att flera av de äldre hamnborna kände sig avogt stämda mot⁶⁶ Kieppos, men alla barn i hamn hade varit

⁵⁰ en ... större båt — большая лодка. större — сравнит. степень в положитель- ном значении.

⁵¹ blåringade och feberheta ögon — подведенные темными кругами и горящие лихорадочным огнем глаза.

⁵² våran (дуал.) = vår

⁵³ Lov och pris och ära vare Gud i himlen! — Да будет славен господь на не- бесах!

⁵⁴ i morse — сегодняя утром.

⁵⁵ int kast han = inte kasta honom.

⁵⁶ sjöin (дуал.) = i sjön.

⁵⁷ trodd (дуал.) = trodde.

⁵⁸ tiden (дуал.) = tiden.

⁵⁹ skull (дуал.) = skulle.

⁶⁰ vi skulle få bli räddad — нас непременно спасут.

⁶¹ gubbin (дуал.) = gubben.

⁶² drucki (дуал.) = druckit.

⁶³ havsvattin (дуал.) = havsvatten.

⁶⁴ ...hade blivit landförda — ...были перевезены на сушу (плюсquamперфект пассива с гл. bli см. § 68).

⁶⁵ ingen vet, var hans plats är — эд. никто не знает, где его последнее при- станище.

⁶⁶ att vara avogt stämd mot ngn — быть враждебно настроенным по отно- шению к кому-л.; озлобиться.

till Fäbodsjön och plockat tidiga vårblommor och prytt kistan med dem. Det var hästhovsört med duniga stjälkar och den trohjärtade blåsippan samt några späda vitsippor, ett par knoppar av kabbelöken hade de också funnit, och för övrigt hade de rivit⁶⁷ lingonris och nylövad björk.

Tidigt på morgonen ringde det i kapellet klocka, och man gick i kapellet och åhörde en lång betraktelse⁶⁸.

Klockan två ringde det för andra gången.

Det var en gammal klocka, som hängde under en murken huv, och föga ljud fanns i klockan, men man hörde i stället samtidigt med klämtningen, hur hela stapeln skrek, och det gjorde intryck på hamnborna...

Solen stod rätt över hamn och bredde glitter på det mörkblå sundet, speglade sig i fönstren, i stenarnas glimmerskivor, i mösskärarna, i lingonbladen på kistan; marken var torr och hal; tåget gick steg för steg under de lutande gistena⁶⁹ ner mot stugan, över hamnvägens damm, över gårdens stora flatstenar, ut på sjöbodbryggan, och i skuggan där ute sänktes kistan ner.

Erik och Jonas stodo⁷⁰ i båten, som var rustad med segel och försiktigt firades kistan ombord. Därpå sjöngs⁷¹ en psalmvers, klockan läste Fadervår och Välsignelsen, som åhördes med betäckta ögon, varefter alla gingo fram till båtkanten, männen lyfte på mössan och bockade stelt, kvinnorna nego; så stötte båten ifrån, hissade segel⁷² ute på sundet, fick skum om bogen⁷³ och satte kurs mot⁷⁴ uddarna, där den försvann.

Begravningsfolket samlades i stugan och drack kaffe, och på kvällen blev dans på dansbanan.

Artur Lundkvist¹

Somrar i norr

(Ur «Orians upplevelser»)

På somrarna for de norrut, det upprepade sig år efter år, ännu sen fadern dött.

⁶⁷ ...för övrigt hade de rivit — ...а еще они нарвали.

⁶⁸ en betraktelse — зр. проповедь.

⁶⁹ gistena (ед. ч. ett giste) — зр. вбитые в землю столбики (для просушки сетей).

⁷⁰ stodo — претерит. мн. ч., 3 л. от глагола att stå (консервативная письменная норма).

⁷¹ sjöngs — претерит пассива на -s от глагола att sjunga.

⁷² att hissa segel — поднять паруса.

⁷³ ...fick skum om bogen — ...вспенила воду у носа.

⁷⁴ ...satte kurs mot — ...взяла курс на...

¹ Artur Lundkvist (1906 г.) — крупный современный писатель Швеции. Перу А. Лундквиста принадлежат романы, сборники новелл и стихов, книги интересных путевых очерков и литературоведческие исследования. А. Лундквист — лауреат Международной Ленинской премии «За укрепление мира между народами», которую он получил в 1958 г. Помещаемый здесь отрывок взят из романа «Orians upplevelser» (1960).

Varje gång kände Orian igen granarnas fiskbensmönster²: konturerna av granar mot rymden tecknade som fiskskelett.

Det var ett land av upprepningar: skogen och sjöarna upprepade sig, ständigt sig lika. Samma utsikter återkom om och om igen.

Myrarna, pösiga och gulgrå, upprepade sig. Och så gjorde bebyggelsen, upprepade sig lika ogenerat som en framställare av handmålade tavlor för folket³.

Ständigt samma sätt att slå sig ner glest utspritt där skogen öppnade sig en smula. Gärna med en sjö inom synhåll⁴, dock inte alltför kylande nära.

Gårdarna inom synhåll för varandra⁵, dock inte alltför påträngande nära. Och fönstren utgrundligt svarta under sina sömniga ogonlock av gardiner.

Eller också (lika vanligt) ensamma gårdar, ensamma hus, knappt med plats för en strimma gräs omkring⁶, med skogen som trängde sig tätt inpå, instängande, mörk. Orian tyckte att folk måste lida av andnöd där.

Upprepningen sträckte sig också till djuren. Ständigt samma vita kor, filmjölskor med stänk av kanel. Och samma renar, i lavgrått och regnsvart⁷, med mjukt knäande lunk⁸ och benen spretande ut som de gick på snöskor⁹.

Båtar var sällsynta. Mest tomma vatten, tomma stränder.

Orian gav sig gärna ut i båten. Skogen var han mera rädd för¹⁰, tyckte den slöt sig om honom instängande. På sjön såg man var man var, kunde andas fritt.

Han visste inte rätt om¹¹ vattnet var tunt och blekt eller om det var svart och tjockt som kaffe. Än det ena än det andra¹², föreföll det honom. Glittret och blånaden berodde ju bara på belysningen, var ingenting på nära håll.

Han rodde sakta, utan att tänka på det¹³ vilande på årorna.

Eller han tog i¹⁴ och hetsade upp sig, flög fram så att det skvalade om båten¹⁵, ända tills han blev våt av svett och hjärtat dunkade hårt.

² granarnas fiskbensmönster — четкий рисунок елей, ветви которых напоминали рыбы кости.

³ ...som en framställare av handmålade tavlor för folket — ... как незатейливый художник, малюющий свои картинки для простого люда.

⁴ ...med en sjö inom synhåll — ... с видом на озеро.

⁵ Gårdarna inom synhåll för varandra — хутора на виду друг у друга...

⁶ ...knappt med plats för en strimma gräs omkring — окруженные узкой полоской травы.

⁷ i lavgrått och regnsvart — серого, как лишайник, и темносерого цвета.

⁸ mjukt knäande lunk — мягкая рысь.

⁹ ...som om de gick på snöskor — как будто они шли в ботиках.

¹⁰ О постпозитивном положении предлога см. § 90.

¹¹ om — союз *ли*, вводящий косвенный вопрос.

¹² Än det ena än det andra — как бы там ни было.

¹³ О сочетании предлога *utan* с инфинитивом см. § 78, п. 2.

¹⁴ ...han tog i — ... зр. ... он налегал на весла...

¹⁵ ...så att det skvalade om båten... так, что за бортом бурлила вода...

Stundom lade han upp årarna och drev¹⁶, sträckte ut sig på båtbottnen.

Solen kunde hetta ordentligt när han låg där nere i båten. Kanske tog vinden i¹⁷ och vågorna skvalpade mot sidorna. När han tittade upp över båtanten hände det¹⁸ att han inte kände igen var han var, och det ilade till av en behaglig liten halvskräck inom honom¹⁹. Men bara något ögonblick sen visste han, kände igen sig.

Ibland var han mitt ute på sjön (det var en av de halvstora, långsträckta sjöarna) och han såg vattenödsligheten omkring sig vida, vida, mörkkantad av grantaggiga stränder²⁰ som blånade bortåt under marmorade moln.

Ibland gled han fram helt nära stranden som var tom och övergiven. Fanns det gårdar där verkade det på sitt sätt ännu mera tomt och övergivet²¹. Inte en människa att se, och fick han se²² någon var hon ensam, ensam. Var det någon gång flera människor såg de bara ännu ensammare ut.

Vad hade de egentligen där uppe att göra varje sommar²³? Orian hade svårt för att finna något nöje i det. Men det var faderns vilja, och hade Orian frågat honom skulle han inte ha fått något svar²⁴, blott en undrande eller förebrående blick. Som om han befunnit sig i paradiset och inte begripit det.

Artur Lundkvist

Ur "En befolkad ensamhet"

Operahuset var svart som en järnvägstation, med nedrökt kupol och gjutjärnsdekorationer som svart växtlighet, tunga ljuskronor, violett plysch, servering i foajéerna med en sorlande trängsel i röken, scenen med raderna av hedersplatser bakom varandra, talarstolen bredvid ordförandebordet, mikrofoner installerade överallt², också i

¹⁶ han ... drev (претерит от глагола att driva) зд. он... плыл по течению.

¹⁷ vinden tog i — ветер крепчал.

¹⁸ Det hände — случилось.

¹⁹ ...det ilade till av en ... liten halvskräck inom honom... легкий испуг пронизывал на мгновение все его существо.

²⁰ ...han såg vattenödsligheten..., mörkkantad av grantaggiga stränder... — он видел водную пустыню..., обрамленную берегами, ошетилившимися елями...

²¹ fanns det gårdar... verkade det... ännu mera tomt och övergivet — если бы здесь были хутора... это производило бы... еще большее впечатление пустоты и заброшенности. Бессоюзное сложно-подчиненное предложение с синтетич. формой конъюнктива, совпадающей в данном случае с претеритом индикатива, см. § 73.

²² ...fick han se — ...если бы он увидел; сочетанием глагола få с глаголами восприятия выражается совершенный вид, см. § 70, п. 2.

²³ о модальн. значении глагола att ha, см. § 71.

²⁴ ...hade Orian frågat honom skulle han inte ha fått något svar... — если бы Ориан спросил его, он не получил бы никакого ответа, бессоюзное подчинение, нереальность условия см. § 73, п. 2.

¹ Отрывок взят из романа «En befolkad ensamhet» (1958).

² ...mikrofoner installerade överallt... — микрофоны, установленные повсюду...; installerade — причастие II от глагола I спряжения, см. § 77.

bänkarna, små svarta runda ebonitlurar att klämma fast³ över huvudet och ställa in på den tolkning man önskade, fredens fanor hängde ovanför och de vita pappduvorna svävade under taket, rörde sig där i sina trådar för omärkliga luftdrag. Bänkarna packades med folk, det fanns inte plats för alla, en del stod, andra cirkulerade, alltid några som höll på att bryta upp⁴ eller slå sig ner, uppåtvända eller nedåtböjda ansikten, lyssnande⁵ i de svarta lurarna, alla raser och hudfärger sida vid sida, människor från hela världen i fredens namn samlade här.

De talade och talade, steg fram en efter en⁶ i en aldrig sinande rad, stod i talarstolen och syntes inför alla, talade på sina olika språk, vänligt leende eller spänt allvarliga, stundom hotfulla eller vredgade, bedrövade intill tårar, talade ur sin erfarenhet och sitt överhängande behov, talade om krig och fred och kamp mot förtryck, sade nödvändigt och måste och aldrig och får icke på alla sina olika språk...

— Freden är varje människas sak, kan inte bara överlåtas åt regeringar och politiker, alla måste ta sig an freden, folken och massorna måste kämpa för freden! Om folken vill fred och kräver fred kan ingen tvinga på dem kriget, krigshetsarna är mäktiga men folken är mäktigare så snart de inser vad det gäller!⁷ Fred är något som alla folk, alla hederliga människor kan enas om, freden står över alla system, ty nu gäller det själva mänsklighetens existens, nästa gång blir det inga segrare, endast döda, endast utplåning...

Bo Bergman¹

Stadsbarn

Jag älskar dimman, som släpar våt
över kajer och torg i natten,
och lyktornas ögon, röda av gråt,
och lukten från gatan och visslans låt
ute på Mälarns vatten.

Jag älskar novemberdagens grå
förtvivlan och grändens fasa,

³ ...ebonitlurar att klämma fast... — эбонитовые наушники, плотно охватывающие... — атрибутивный инфинитив в беспредложной связи с существительным см. § 85, п. 6.

⁴ ...alltid några, som höll på att bryta upp... — всегда находились такие, кто собирался уходить... Сочетание att hålla på + инфинитив выражает продолжительность действия.

⁵ lyssnande — вслушиваясь. О функции причастия I в роли обстоятельства образа действия, см. § 76, п. 1.

⁶ en efter en — один за другим.

⁷ det gäller — это касается..., речь идет о...

¹ Бу Бергман (1869) — известный шведский писатель и поэт, автор многих романов, новелл и сборников стихотворений, отличающихся лиричностью и музыкальностью. Стихотворение взято из сборника «Marionetterna» (1903).

fabrikernas hjärtan, som bulta² och slå³
och droskan, som rullar, och löven, som gå⁴
i dans kring en bänk⁵ i en vrå
med en ensam människotrasa.

Adagio⁶

Vattnet rörs och vinden spelar,
vind och vatten ta varann⁷.
Bakom skogens glesa dungar
gula rågen gungar
av och an.

Det är bara du, som felar.
Hjärtat saktar sina slag.
Jag hör svag musik, som spelar
mig till sömns i dag.

Molnen glida⁸ lätt som vita
svanar över himlens sjö,
men de tiga⁹, där de fara¹⁰,
svanar sjunga¹¹ bara,
när de dö¹².

Ont och tungt har jag fått slita¹³,
det är tungt på tiggarsstig.
Jag vill fara med de vita
svanarna till dig.

Dan Andersson¹

Helgdagskväll i timmerkojan

Bort, längtande vekhet ur sotiga bröst,
vik, bekymmer ur snöhöljda bo!
Vi ha eld, vi ha kött, vi ha brännvin till tröst,
här är helg, djupt i skogarnas ro!

Sjung, Björnebergs-Jon ur din fullaste hals
om kärlek och rosor och vår!
Stäm fiolen, Brogren, och spela en vals
för spökblå, månlysta snår!

^{2, 3, 4} bulta=bultar; slå=slår; gå=går; устар. форма мн. ч. наст. вр.

⁵ ...som gå i dans kring en bänk...— которые кружатся в танце вокруг скамьи...

⁶ Стихотворение входит в сборник «Marionetterna» (1903).

⁷ vind och vatten ta (=tar) varann— ветер и вода касаются друг друга.

^{8, 9, 10, 11, 12} glida=glider; tiga=tiger; fara=far; sjunga=sjunger; dö=dör.

¹³ att få slita ont— перенести много невзгод.

¹ Дан Андерссон (1888—1920)— шведский пролетарский писатель, поэт и прозаик, певец тяжелой судьбы шведских рабочих-угольщиков. Стихотворение взято из книги стихов «Kolvaktarens visor» (1915).

Under stjärnornas glans flyger nattens dis
som ett sus över barkhöljt tak,
och det tjuter i Lammeloms sprickande is,
där det stöper från öppen vak.

Det är mil efter mil till lador och hus,
där frosten går tjurig vid grind,
här är lustigt i stockeldens gula ljus,
som darrar i nattens vind.

Du är fager, Brogren, i eldglans röd,
där du gnider din svarta fiol,
för mat och för brännvin du glömt all nöd,
och din panna är ljus som en sol.

Och Jon, där du sitter vid grytan din,
en baron i din mollskinnsskrud,
se, fast åren ha garvat ditt sega skinn
i ditt sot är du ung som en gud!

Och Vargfors-Frederik, du skrattande man,
som vill alla uslingar väl²—
kom, sjung om din ungdoms synd, om du kan,
och en skål för din gossesjäl!

Erik Lindorm¹

Hemma

Jag är skapad på mitt vis.
Ginge² jag i paradiset
i en luft av evig blånad
skulle jag gripas³ av en trånad
efter mörker och blåbärssis.

Kunde jag i Spaniens land
bli en hög och mäktig grand⁴
med ett språk, som smält på tungan,
måste jag ändå lätta lungan
med att viska⁵ på svenska ibland.

² att vilja ngn väl— желать кому-либо добра.

¹ Эрик Линдурм (1889—1941)— шведский поэт. Стихотворение входит в сборник «Bekännelser» (1922).

² ginge— синтетич. форма сослагат. наклонения, см. § 73, п. 2 (б).

³ ...skulle jag gripas...— меня бы охватила (аналитич. форма сослаг. наклонения, см. § 73, п. 1).

⁴ grand (исп. grande)— гранд, представитель исп. знати.

⁵ med att viska— о переводе сочетания предлога med с инфинитивом I, см. § 78.

Bodde⁶ jag ibland en stam,
 dar omkring mig smickret sam⁷
 och på kinderna jag kysstes,
 skulle jag längta till de tystes
 land, där känslorna stammas fram.

Rolös blir jag i en grav
 vid ett solvitt, sydländskt hav
 under papegojors pladder
 och ett rusande blomsteriladder.
 Jag vill bo under mossor och lav.

Jag har varit trilsk och dum
 och ej haft om världen hum⁸.
 Fick dock ej för sent min läxa.
 Jag blev född att glädjas och växa
 blott på detta fattiga rum.

Artur Lundkvist

Ur „Lumumba“¹

Kongo, Kongo, dina håriga träd, dina näckrosor av koppar, dina
 grenverks röda koraller!

Lumumba är död i Kongo! Lumumba lever i Kongo!

Lumumba elegant som den svarta mamban,
 nervöst extatisk, en ibisfågel på en sovande krokodil,
 iladdrande som svart tvätt bland diplomater av gips,
 bland ansikten av drivved och saltstenar för slickande tungor.

Död! viskar snarorna, Död! över malariamygans silverröst,
 över elefantöröns klapper som av fönsterluckor i plötslig blåst,

Död! brännpunkt där strålarna skär sig från stjärnor av motsat-
 ta spänningar,

Lumumba

offrad som så ofta förr den svarta geten, munnen full av krossade
 tänder

som han spottar ut, Kongos blodiga utsäde,

Kongo, Kongo, dina kartor kvardröjande i hans ögonvitor
 mikroskopiskt fint tecknade i rött.

⁶ bodde — синтетич. форма сослагательного наклонения, совпадающая с претеритом изъявительного наклонения, см. § 73, п. 2.

⁷ sam — форма претерита от глагола simma (имеющего также формы I спряжения).

⁸ att ej ha hum om ngt — ничего не знать о чем-либо.

¹ Стихотворение входит в сборник «Ögonblick och vågor» (1962). Оно включено в сборник стихов, объединенных под названием «Говорящее дерево» и изданных в Советском Союзе в переводе на русский язык.

Korsets skola

(Ur „Tjänstekvinnans son“)

Sorgen har den lyckliga egenskapen att äta upp sig själv. Den dör av svält². Som³ den väsentligen är ett avbrott i vanor kan den ersättas genom nya.

Ett tjugoårigt äktenskap var upplöst. En kamrat under kamp mot livets motigheter var förlorad; en kvinna, vid vars sida en man levat, hade gått undan och lämnat en celibatär kvar. Allt var i olag⁴. De små svartklädda pysslingarna⁵, som överallt bildade mörka fläckar, i rummen, i trädgården, höllo saknaden vid liv⁶. Fadern tyckte att de voro övergivna och trodde dem värnlösa. Han kom ofta hem från sitt arbete om eftermiddagarna och satt då ensam i lindbärsåsen åt gatan. Han hade äldsta dottern, en sjuåring, i knä och de andra lekte vid hans fötter⁷. Ofta såg Johan den gråhåriga⁸ mannen med de vackra, sorgsna dragen sitta⁹ där under det gröna halvljuset från lovet. Han kunde icke trösta honom och han sökte honom ej mer. Han såg den gamla vekhet, som han ej trott på¹⁰, såg honom stirrande dröja med blickarne på¹¹ dottern såsom om¹² han sökte konstruera ut den dödas drag i barnets obestämda ansiktslinjer. Han såg den tavlan ofta mellan trädens stammar från sitt fönster, i allens långa perspektiv, den värmden honom och skakade honom, men han började frukta för fadern, emedan denne ej var sig lik.

Sex månader hade gått, då fadern en höstafton kom hem med en främmande herre. Det var en gammal man med ett ofantligt jovialiskt utseende. Han skämtade godmodigt, var vänlig och artig mot barn och tjänare, men omotståndlig i sitt sätt att få¹³ människor¹⁴ att le. Han kallades kamrern, var en barndomsvän till Johanas far och hade upptäckts såsom boende i huset bredvid.

¹ Август Стриндберг (1849—1912) — крупнейший шведский писатель с мировым именем, романист, новеллист, драматург, публицист, родоначальник современной шведской литературы, блестящий знаток литературного шведского языка, сыгравший огромную роль в его развитии. Здесь приводится отрывок из автобиографического романа «Tjänstekvinnans son» (1886—1887).

² att dö av svält — умирать с голоду.

³ som — следовательно.

⁴ Allt var i olag — всё в доме нарушился привычный порядок.

⁵ pyssling = pytte — малыш, крошка.

⁶ ...höllo saknaden vid liv — притихли, перестали шуметь.

⁷ fötter — мн. ч. от fot, см. § 7.

⁸ об определенной форме прилагательного мужск. рода ед. ч. см. § 14.

⁹ ...såg ... den gråhåriga mannen ... sitta — конструкция «дополнение + инфинитив», см. § 78.

¹⁰ att tro på = att sätta tro till ngt — верить чему-либо.

¹¹ ...såg honom stirrande dröja med blickarne på... — видел, как его взгляд неподвижно застыл на...

¹² såsom om = som om.

¹³ о побудительном значении глагола få см. § 70, п. 3.

¹⁴ människor = människor.

De gamle talade om sina barndomsminnen. Där var ett förråd, som kunde fylla tomrummet. Första gångerna stramade fadrens stelnade drag, när han narrades le åt den spirituelle och humoristiske mannens anmärkningar. Om en vecka skrattade han och hela familjen, så som endast de vilka ha gråtit länge kunna göra det. Det var en lustig kurre av rang¹⁵ och därtill spelade han fiol, gitarr och sjöng Bellman. Det kom ny luft i våningen, nya åskådningar, och sorgens inbillningsfantomer vädrades ut. Kamrern hade också haft sorg, han hade mistat sin fästmö och hade sedan förblivit ungkarl. Livet hade icke lett mot honom, men han hade aldrig tagit saken med livet riktigt allvarsamt...

...En sen höstafton efter supén, då kamrern var hemma och sällskapet satt tillsammans, steg fadren¹⁶ upp och bad¹⁷ att få tala.

— Mina gossar och min barndomsvän, började han. Därpå förkunnade han sin avsikt att skänka sina små barn en ny mor, och han tillade att passionernas tid var förbi för honom och att endast intresset för barnen dikterat hans beslut att taga mamsell *** till sin äkta hustru.

Det var husmamsellen. Detta sade han med en överlägsen ton¹⁸, såsom om han ville säga: detta angår er inte egentligen, men ni ska få veta det ändå! Därpå fördes mamsell ut och mottog lyckönskningar, varma av kamrern, men mycket blandade av de tre ynglingarne¹⁹.

Två av dem hade icke så fina samveten, ty de hade häftigt, men oskyldigt tillbett henne, den tredje, Johan, hade levat i oenighet med henne på sistone²⁰.

Det uppstod en lång paus, varunder ynglingarne rannsade sina njurar²¹, uppgjorde sina konton²² och funderade på följderna av denna oväntade händelse. Johan måtte först ha osat bränt horn och funnit situationens krav²³, ty han gick samma afton in i barnkamraren och rakt fram till mamsell. Det svartnade för ögonen²⁴ när han framsade följande tal, i hast komponerat och överläst i fadrens stil.

¹⁵ av rang=prima.

¹⁶ fadren — мало употребительная форма с постпозитивным артиклем (-en) и выпадением безударного основы -е.

¹⁷ bad — претерит от глагола att be.

¹⁸ med en överlägsen ton — надменным тоном.

¹⁹ ynglingarne (устар.)=ynglingarna; определенная форма мн. ч.

²⁰ Johan hade levat i oenighet med henne på sistone — Юхан часто ссорился с ней в последнее время.

²¹ att rannsaka njurar (och hjärtan)—эд. вдумываться, размышлять со всей серьезностью.

²² ...uppgjorde sina konton — эд. взвешивать свои «за» и «против».

²³ Johan måtte först ha osat bränt horn och funnit situationens krav... — Юхан, очевидно, первым осознал все происшедшее и нашелся в этой ситуации. О глаголе måtte, см. § 75.

²⁴ Det svartnade för ögonen — у него потемнело в глазах.

— Som vi nu råka att stå i förändrade förhållanden till varandra²⁵, sade han, så ber jag mamsell låta det förflutna vara glömt²⁶ och låta oss vara vänner.

Det var uppriktigt menat, klokt handlat och hade ingen baktanke. Det var ett bokslut med det gamla och en önskan om god samvaro för framtiden.

Följande middag kom fadren upp till Johan på hans kammare och tackade honom för hans ädla beteende mot mamsell, och som uttryck av sin glädje lämnade han honom en liten present, en länge efterlängtat till och med²⁷. Det var en kemisk apparat.

Johan skämdes att mottaga gåvan och fann icke sin handling ädel. Den var naturlig följd, den var klok, men fadren och mamsell skulle hissa upp den och i den läsa goda förebud för sin kärlekslycka...

...Att den gamle gifte om sig för barnens skull²⁸, därom finnes intet tvivel, men att han även älskade den unga kvinnan, det är säkert. Och varför skulle han ej få det? Det angick ingen, men fenomenet är konstant, både att änklingar snart gifta om sig²⁹, huru svårt än³⁰ äktenskapet varit, och att de känna sig³¹ begå en otrohet³² emot den avlidna. Döende makar bruka³³ plågas mest på sistone vid tanken på³⁴ att den efterlevande skall gifta om sig.

Brodern tog saken flott³⁵ och böjde sig. De hade faderskulten som religion³⁶. Tro och icke tvivla. De hade aldrig tänkt att faderskapet endast var en tillfällig egenskap, som kunde falla på var mans lott.

Men Johan tvivlade. Han kom i ändlösa dispyter med bröderna och angrep fadren, som före sorgårets utgång förlovat sig. Han frammanade moderns skugga³⁷, spådde olycka och fördärv, retades till överdrifter och förgick sig³⁸.

²⁵ Som vi nu råka att stå i förändrade förhållanden till varandra... — так как отныне мы вступаем в новые взаимоотношения...

²⁶ ...jag ber ... låta det förflutna vara glömt ...—...я прошу ... предать прошлое забвению...

²⁷ till och med эд.=redan — уже.

²⁸ för barnens skull — ради детей (предлог för ... skull ради, из-за сочетается с родительным падежом существит. или с притяжат. местоимением).

²⁹ gifta om sig (устар. форма мн. ч. наст. вр.) = gifter om sig.

³⁰ huru ... än (устар.)=hur ... än как бы ни...

³¹ de känna sig (устар.)=de känner sig.

³² att begå en otrohet — изменить; быть неверным.

³³ bruka (устар.)=brukar.

³⁴ ...bruka plågas ... vid tanken på... — ... обычно терзаются... при мысли о том....

³⁵ att ta saken flott — воспринять случившееся с легким сердцем.

³⁶ De hade faderskulten som religion — у них был культ отца, возведенный в религию.

³⁷ Han frammanade moderns skugga...—эд. он взывал к памяти (букв. к тени) матери.

³⁸ att förgå sig — эд. горячиться, выходить из себя.

Helgamässafton

(Ur „Gismus jägares saga”)

Denna höst hade mest liknat² en respektlös³ skämtare.

När lövskogen bleknat och fallit sina blad och den första snön fallit⁴, hade mjuk solnan⁵ blåst upp och ett mildt regn tagit till att falla. Solen hade varmt och kommit lövskogen att börja skifta grön⁶ som på våren och barrträden sköt nya skott. Haren hade blivit grå igen, ripan liksom, och folk hade begynt undra om vintern gått åt fel håll⁷ denna höst.

Men en och annan äldre, som mindes⁸ de två vintrarna i en vinter, då kyrkfolket på själva midsommardagen måste använda snöskoveln för att komma in i kyrkan, menade att man nu i utbyte för denna långa vinter komme att få⁹ två somrar i en sommar. Kanske var det rent av sagans hundraåriga sommar, då blåbären voro¹⁰ stora som rovor och boskapen betade saftigt gräs året om på väg till egendomsfolket vid Vattudalen, såsom vederlag för deras flit på starrmyslogar, för deras oförtrutna kamp mot mygg och knott¹¹, för deras gudagivna trots mot vintrarnas köld och yrsnö.

Många hade tagit denna gissning som påtaglig förutsägelse, men blivit besvikna¹². Fast innerst inne hade nog ingen tagit den på allvar¹³ och därför bara lett åt det plötsliga omslaget i väderleken, som betydde allvar¹⁴ igen och hederlig vinter. Ty andra natten i helgamässvekan lade den långa sjön — vars längd i mil räknat ingen ännu kände — körbar is¹⁵ från strand till strand. Och när morgonen grydde stodo rökpelarna höga i kölden, och björkskogens

¹ Густав Хеденвинд-Эрикссон (1880—1967) — крупный шведский писатель, посвятивший свое творчество рабочим и крестьянской бедноте Северной Швеции. Помещаемый здесь отрывок взят из романа «Gismus jägares saga» (1959), в яркой образности которого проявляется поэтическое мастерство писателя, увлеченного фольклором.

² ...hade ... liknat — плюсквамперфект от глагола likna; см. § 60.

³ respektlös — *зд.* дерзкий.

⁴ См. § 89, раздел «Придаточные предложения времени».

⁵ Solnan — *зд.* южный ветер.

⁶ Solen hade... kommit lövskogen att börja skifta grön... — от солнечного тепла зазеленел лиственный лес... (*букв.* солнце заставило зазеленеть...); глагол komma с полным инфинитивом выражает здесь побудительность.

⁷ ...om vintern gått åt fel håll... — не заблудилась ли зима; об опущении вспомогательного глагола см. § 60.

⁸ mindes — претерит от деонентного глагола att minnas.

⁹ ...man... komme att få två somrar — якобы будет два лета; komme — презентная форма конъюктива со значением предположения (см. § 72).

¹⁰ voro (*устар.*) — претерит мн. ч. от глагола att vara.

¹¹ mygg och knott — мошкара.

¹² besviken *зд.* = illusionslös — не питающий иллюзий, не злагающий больших ожиданий.

¹³ att ta ngt på allvar — принимать что-либо всерьез.

¹⁴ allvar — *зд.* = hård verklighet жестокая действительность.

¹⁵ ...lade den långa sjön... is... — длинное озеро покрылось... льдом.

grönska liksom barrträdens knoppar voro försilvrade av rimfrost. Haren var åter vit, ripan liksom, och man hade det allra bästa tröskväder. Säden rasade nästan själv ur banden. Men när helgen ringdes in, tystnade slagornas dunkande på logarna, och drängarna gingo in för att skölja ned¹⁶ en rågrödsmörgås med nybryggt öl. Ty så hade seden varit under detta himlastreck¹⁷ alltsedan kyrkklockornas helga¹⁸ larm första gången fyllde helgdagsaftonens fallande skymning. Och det var som om¹⁹ tiden med ens stannat en stund, för att se sig om litet, innan den fortsatte vidare in i kvällens stjärnregn och månens mjölk på rimfrostbetäckt mark och frostvit skog. Eller som lyssnade den till de högstämde tonerna från prästgården, där Herr Lars med näsan smal mellan ögonen, såsom han benämndes av sin tillgivna församling, satt med en stänka öl²⁰ på bordet framför sig och spelade Sankt Annas hymn på sitt silverbeslagna kohorn-hans arv från fädernehemmet i Husaby, hans enda glädje i ensamma stunder. En skata, som tagit logi²¹ i Kyrklunden, skrockade sitt sista skratt för dagen, kanske av glädje åt att nu få sticka huvudet under vingen och slumra in vid de kända tonernas mörka klang. En hund skällde någonstans i öster, en annan svarade i väster, ekot av deras skall möttes²² i kyrkstugogränden och gjorde därpå sällskap ut i ingenting²³. En sprucken bjällras klang²⁴ fjärmade sig åt sydost på den stundom råmande isen, liksom sjönk den i skymningens djup och tystnade där.

Bjällran tillhörde den alltid ängslige och hörbart tänkande Grels liten på Grelsgården. Smeknamnet liten hade han vid sina mest hjälplösa år fått av sin mor, och nu vid femtiotva års ålder nybliven bonde på sin ärvda fädernegård kände han sig verkligen liten — ja, nästan hjälplöst liten. Därför hade han inte sett annan utväg än att låta hustrun Sölva — också hon en hörbart tänkande människa, därtill ganska glömsk av sig — spänna för²⁵, lägga tömmarna i hans vantbeklädda hand och säga honom att köra till hennes bror på Länglingsnäset. Denne skulle säkert finna²⁶ någon utväg att låta hans bekymmer för den närmaste tiden, och mera fick han rimligtvis inte begära.

¹⁶ ...för att skölja ned — ... — чтобы размочить.

¹⁷ under detta himlastreck — под этим небом, в этом уголке земли.

¹⁸ helga (ед. ч. helge) = helig — святой; священный.

¹⁹ ...det var som om — казалось; конструкция det + är(var) + som(om) передается в русском языке с помощью вводных выражений: «кажется (казалось), что...»; «можно (было) думать».

²⁰ stänka öl — кружка пива.

²¹ ...som tagit logi — ...которая поселилась...

²² ekot...möttes — *зд.* эхо... отозвалось.

²³ ...och gjorde därpå sällskap ut i ingenting — ...а потом ушло в ничто.

²⁴ En sprucken bjällras klang — пронзительный звон бубенцов.

²⁵ att låta hustrun... spänna för — велеть жене запрячь лошадей; о глаголе låta см. § 70.

²⁶ ...skulle säkert finna — ...наверняка найдет; о будущем в прошедшем см. § 63.

Sålunda voro de nu på väg till honom och hans frodiga hustru, som tyckte om att duka upp mycket mat²⁷. De skulle fira helgen hos dem och säkert fara hem, befriade från det just nu mest överhängande bekymret. Hon skulle tala med brodern, så att han skickade två av sina många söner till Grelsgård att tröska säden. Sen tänkte de hörbart var för sig, och hästen lunkade jämnt in i den fallande skymningen.

Isen råmade än fjärran, än närmare. Den var en säker bro nu.

Olle Hedberg¹

Den tjänande system

(Ur „Mota Olle i grind”)

Mårten och Annemari stego² ur bilen framför Åkerbo prästgårds glasveranda. Mårten hann betala bilen, och de hunno till och med komma in på verandan, innan deras ankomst utlöste någon reaktion.

«Är det du, Annemari? Så roligt! Välkommen!»

Det var Annemaris syster Blenda, som ilade ut ur själva huset. Hon var inte så lång som Annemari, hon var inte så söt heller. Ja, hon var inte söt alls. Hon hade tråkigt hår av obestämbart färg, och ögonbryn och ögonhår voro så exakt färg i färg med ansiktet, att det vid hastigt påseende föreföll, som hon inte hade några. Klädedräkten bättrade inte på hennes utseende; hon var iförd en brun städrock, knäppt ända upp i halsen och ärmarna voro sydda på ett sådant sätt att de särskilt framhöllo att bärarinnans händer voro stora och röda. Blendas ögon hade emellertid ett obесkrivligt snällt uttryck och hela hennes person utstrålade en stor och klumpig ödmjukhet.

— Kära Annemari, så roligt att du kom! Vad du ser frisk och duktig ut! Pappa är borta, han kommer inte hem förrän i kväll. Han är hos Anderssons³ i Berga. Ja, du vet väl att Anderssons svärmor är död? Hon skall jordfästas här, men gravsättningen blir i Örebro. De har familjegrav där.

Medan Blenda talade blev hon allt rödare i ansiktet.

Hon såg bara på sin syster, inte alls på Mårten. Hennes uppförande vittnade om, att hon var gränslöst förvirrad, kolossalt generad.

— Jag kommer inte ensam, som du ser, avbröt Annemari litet bryskt. Detta är Mårten Bergfeldt, det är väl bäst att ni lägger bort titlarna⁴, för han och jag skall gifta oss med varandra.

— O, Annemari, så roligt. Goddag. Välkommen skulle jag väl säga. Men Annemari, du borde⁵ ha ringt innan. Men inte skall vi

²⁷ ...att duka upp mycket mat — ...выставлять на стол много еды.

¹ Улле Хедберг (1899) — известный шведский романист, показавший в своих романах жизнь шведской буржуазии. Отрывок взят из романа «Mota Olle i grind» (1938).

² stego — (устар.) претерит мн. ч. от глагола att stiga.

³ hos Anderssons — у Андерссонов.

⁴ att lägga bort titlarna — отбросить всякие церемонии; перейти на «ты».

⁵ borde — претерит от глагола böra.

väl bli stående här. Jag är inte alls klädd för att ta emot främmande.

Annemari gick in i tamburen, Blenda och Mårten stodo en stund kvar ute på glasverandan och krusade inför dörren. Blenda brukade inte i allmänhet visa sig så blyg och bortkommen, det var syster Annemaris plötsliga uppdykande med en ung man, som bragt henne ur fattningen⁶.

— När kommer pappa hem? — frågade Annemari.

— Han sade att han skulle komma i kväll, men vet du jag tror inte, det var något särskilt viktigt. Jag skall ringa till Anderssons och höra om pappa inte kan komma tidigare. Det vill han säkert, när han får höra, vad det är fråga om.

— Det vore nog bäst⁷, — svarade Annemari. — Ty Mårten och jag ämnar resa tillbaka till Stockholm med nattåget.

— Det menar ni väl inte? Blenda lät både ledsen och bestört.

— Men vi skall väl inte bli stående i tamburen, — återtog hon livligt. — Vill ni inte stiga in? Snälla ni⁸, vad får jag bjuda på⁹?

Annemari vände på huvudet och såg på Mårten, och Mårten svarade:

— Ja, tack så mycket, snälla Blenda, men Annemari och jag har ätit lunch på tåget.

— Men en kopp kaffe? Eller te?

— Tack, inget kaffe för mig i varje fall, — sade Annemari.

— Än te då?

— Ja, tack så mycket, — svarade Mårten — Tack för te. Han ville inte ha någonting, men han ville göra slut på diskussionen.

— Då skall jag ordna med det, och så åter vi när pappa kommer hem.

Blenda talade organisatoriska spörsmål ännu en stund, innan hon ursäktade sig och försvann. Blenda hade vissa likheter med den Martatyp, som börjar sy sorgkläder innan den döende är död, och som inte hinner bli glad åt det glädjande i iver att plocka kycklingar och bulta biff.

När Mårten blivit ensam med Annemari, frågade han: «Hur känner du dig?»

— Jo, bra. Det blev bra bara jag kom ur bilen. Annemari hade mått illa på tåget, med en svag efterdyning i bilen. Om det var av barnet eller av nervositet var ovisst¹⁰, men under förhandenvarande omständigheter skulle ett illamående komma i högsta grad olägligt¹¹.

⁶ att bringa ur fattningen — смутить.

⁷ Det vore nog bäst — Это было бы превосходно; vore — конъюнктив, см. § 73, п. 2 (б).

⁸ Snälla ni — дорогие (моя). На русский личное местоимение второго лица (ni) переводится притяжательным местоимением (моя).

⁹ Vad får jag bjuda på? — Чем же мне вас угостить? О постпозиции шведских предлогов см. § 90.

¹⁰ О придаточных дополнительных с союзом «om» см. § 89.

¹¹ Det skulle komma i högsta grad olägligt — Это было бы крайне некстати.

Bara hon slapp dricka kaffe skulle det nog gå. Men redan lukten av kaffe kväljde henne.

De dröjde en stund i matsalen. Annemari vände ryggen mot Mårten och såg ut genom fönstret. Mårten bytte en blick med kronofogde August Callershjelm. Han förstod, att gubben på väggen var någon förfader, men han kunde för ögonblick icke få upp något intresse för personen.

— Det var ju synd att din pappa inte var hemma, — sade han.

— Hur pass synd kanske du skall vänta med att säga¹², tills du har träffat honom, — anmärkte Annemari, lämnade fönstret och gick in i salongen. Mårten följde efter med något dröjande steg. Han stannade i dörren och såg sig om; vad han särskilt lade märke till, det var att byråns stenskiva och fönsterplattorna voro fulla av fotografiramar. Det var en faslig massa brunaktiga eller svartaktiga figurer, som stirrade genom glaset. Det var lite för mycket släktingar¹³. Mårten hoppades att de flesta voro döda.

Annemari satte sig vid pianot och spelade «Farfar dansar gammalvals, se, sån¹⁴ stil han har», vilket¹⁵ Mårten, alldeles riktigt, misstänkte vara en protest mot miljön. Mårten tyckte själv, att det rädde en viss begravningsatmosfär i huset. Kanske berodde det på, att han aldrig lagt märke till någon präst annat än vid jordfästningar, och Blenda hade ju också fullt stilenligt mött dem med ett dödsfall och en familjegrav...

Strax därefter kom Blenda in. Hon var nu omklädd i en mörkblå yllekänning och hade satt på sig ett gammaldags¹⁶ tjockt men ihåligt guldarmband. Hon hälsade från pappa. Pappa var så glad och skulle komma hem så fort han kunde. Men det hade hörts på pappas röst, att han hade svårt att komma ifrån Anderssons. Vid Blendas synnerligen högaktningfulla omnämnande av Anderssons flög en skugga över Annemaris ansikte¹⁷. Andersson var en rik, en mycket rik bondpatron, men det var också allt. Annemari mindes, huru fadern i hennes barndom då och då småleende hade sagt, att Andersson fick man lov att hålla på sin plats¹⁸. Till sist hade pappa dock alldeles trillat dit¹⁹. Prosten Tirén umgicks numera med «de främste» inom sin församling. Det var bara under sommarens korta sociala högsäsong, som Andersson hölls på sin plats.

¹² Du skall vänta med att säga — *эд.* Тебе следует повременить с таким высказыванием (см. § 70).

¹³ Det var lite för mycket släktingar — Здесь было уж чересчур много родственников.

¹⁴ sån (*пазг.*) = sådan.

¹⁵ О придаточных определительных, вводимых союзом vilket (что) см. § 89.

¹⁶ gammaldags — старомодный; несклоняемое прилагат. в роли определения.

¹⁷ ...flög en skugga över...ansikte — по лицу пробежала тень.

¹⁸ ...fadern...hade sagt, att Andersson fick man lov att hålla på sin plats — ...отец... говорил, что Андерссону нужно постоянно указывать, где его место; att få lov (att) — *эд.* следует, нужно.

¹⁹ att trilla dit (*жагз.*) — *эд.* спасовать.

Kopparkitteln

(Ur „Åsa-Hanna”)

Hanna blev stående när Franse lämnade köket och såg sig om. Det var inte så vackert som det därhemma, på långa tag². För det första var det inte så rymligt, och inte alls så hemtrevligt. Här stod en vanlig kokspis med kupa i stället för den stora välvda vita murspisen därhemma som sköt ut i en väldig halvcirkel i rummet. Den var ju gammaldags förstas³ och tarvlig, men där fanns plats för allting på tegelmuren och den hamrade järnplattan, och kaffe och allting höll sig varmt⁴. Bakugnen var så liten här också, hon kunde undra, om draget var så bra som i den därhemma. Besynnerligt nog, här kom hon från ett fattigt hem till ett rikt, och så förlorade ändå allting på jämförelsen. Golvet var grått fast⁵ nyskurat, fällbordet och gardinerna liksom, hon tyckte att vråarna sågo svarta ut. Jo, det skulle bli ett arbete⁶ att skura upp allting, i stället för att hon borde ha tagit emot det strålände blankt, förstas. Och sen de gamla... Men en sak hade de då bättre här än hemma, och det var kopparn.

Så mycket och så grann koppar fick man sällan se⁷, och blankskurad var hon också.

Hon steg, utan att närmare tänka därpå⁸, upp på en stol för att själv ta ner kitteln hon ville ha.

— Kan du inte bida, till dess vi fått kaffe? — frågade gumman misslynt, men Hanna hade redan tagit kitteln och lyft ner den.

— Å Jesus! — utbrast hon.

Hennes tonfall väckte gummans uppmärksamhet, där hon stod och vaktade kaffepannan. Hon tittade upp och såg Hanna, den nya härskaren över det kära kök, där hennes livs arbete var nedlagt, såg henne stå däruppe på stolen liksom förstenad, med kopparkitteln i sina höjda armar. Hon hade upptäckt, att bara den halvan, som stod vänd utåt, var blank, den andra var ärgig, smutsig och trög, som

¹ Элин Вэгнер (1882—1949) — известная шведская журналистка и писательница, крупная деятельница шведского движения женщин за избирательные права. Основная тема социально насыщенного творчества Элин Вэгнер — борьба за равноправие женщин в обществе, за пробуждение в ней чувства собственного достоинства, воли, независимости. Отрывок взят из романа «Åsa-Hanna» (1918), повествующего о крестьянской девушке, которая бежит из душной атмосферы богатого дома мужа.

² på långa tag — при более пристальном рассмотрении; (если взглянуть по-пристальнее).

³ förstas — конечно, ясно, разумеется.

⁴ ...kaffe och allting höll sig varmt — ...кофе и все остальное сохраняло тепло (оставалось теплым).

⁵ fast (*пазг.*) = fastän.

⁶ det skulle bli ett arbete — придется поработать.

⁷ ...fick man sällan se — ...редко можно было увидеть.

⁸ о конструкции utan с инфинитивом, выражающей негативное значение обстоятельства образа действия, см. § 78, п. 2.

man aldrig rört den med en trasa. Och hon hade upptäckt än mera, att detsamma var förhållandet⁹ med vart enda¹⁰ ett av de vackra kopparkärlen, som hon beundrat nyss, när hon stod därnere.

— Vad står du och glör efter? — frågade gumman buttert, en hinner inte mer än en hinner¹¹.

Hanna tycktes liksom vakna ur en dröm, hon ställde upp kitteln igen med den blanka sidan utåt, och hennes kalla händer föllo ner uteder sidorna.

Allt som hänt under dagen, Anders Petters allvarsamma tonfall, där han stod vid sitt oxlass och rådde henne att aldrig förhastiga sig, mötet med Magnus, Fransa¹² munterhet, hans grovhet mot far och mor, den obestämda vantrevnaden i den rika gården, allt hade förberett sinnet på något som skulle komma, på ett slag-utan att¹³ hon rätt märkt det. Men det var denna rad av kopparkärl, som öppnade hennes ögon helt. Med ens¹⁴ begrep hon vad det var för hus, på vars tröskel hon stod, färdig att gå ditin för alltid. Ett lögnhus¹⁵, ett bedragarhus, ett hus som gömde på något, som teg över något, ett hus där man icke förstod det som den enklaste husmor hade i blodet, att ha sina kärl blanka på alla sidor.

Med sanningen följde fruktan. Hon var ung, hon var långt borta från mor, hon var en, de voro tre. Hon hade velat friköpa och var själv såld, rädda och var själv förlorad. Hon skulle inte lära dem¹⁶ att blanka kopparn runtom, men de skulle tvinga henne att följa husets sed. Mor hade sagt en gång: hustrun får allt bli som gården.

Varifrån kom denna vanvettiga förskräckelse så plötsligt? Fanns det i rummet någon mer än den slamrande gumman¹⁷ och hon, något verkligt fast icke synligt? Hon kände det som när¹⁸ man inne i ett mörkt rum förnimmar den tysta närvaron av en gammal elak katt.

Var det framtiden, var det hennes egna år med pina och kval¹⁹, som allaredan funnos färdiga och ofrånkomliga²⁰ i det hus, där de skulle ingå i tiden och utgå ur den²¹?

— Hanna, — ropade Frans i dörren. Kom och säg, om det här silvret hinner?²²

⁹ detsamma var förhållandet med... — то же самое было и с...

¹⁰ vart enda = varje.

¹¹ en hinner inte mer än en hinner — зд. одному нельзя управиться со всем.

¹² Fransa — родительный падеж от Franse.

¹³ utan att — зд. хотя.

¹⁴ med ens — вдруг, сразу.

¹⁵ ett lögnhus — дом, пропитанный фальшью.

¹⁶ Hon skulle inte lära dem... — зд. не она должна будет учить их...

¹⁷ den slamrande gumman — зд. ворчливая старуха.

¹⁸ som när — подобно тому как.

¹⁹ med pina och kval — с муками и страданиями.

²⁰ ...som...funnos färdiga och ofrånkomliga — безвозвратно загубленные; funnos (устар.) — претерит мн. ч. от глагола finnas.

²¹ ...där de skulle ingå i tiden och utgå ur den — где они промчатся вместе с быстротекущим временем и бесславно закончатся; см. § 63.

²² Om det här silvret hinner? — Достаточно ли этого серебра?; зд. глагол hinner (устаревшее употребл.) = räcka.

Hon klev ner från stolen, ovigt som en stelfrusen. Silvret? Hade han hela tiden bara suttit och plockat i silvret? Var det inte länge sen? Nu satte gumman pumpan i fodralet, så kan världen förvandlas medan en kaffepumpa kokar.

— Vad går åt dig²³? — frågade han inte utan vänlighet. — Har mor varit ilak?²⁴ Det brydde honom inte att gumman hörde vart ord. — Nå, varför svarar du inte, har ni redan kommit ihop er?

— Inte än, — sade gumman, men det kommer väl.

Hanna ville till varje pris intala sig själv mod, hon blev plötsligt kavat.

— Det behöver vi inte göra nån²⁵ gång, om det bara får bli jag, som styr huset, sade hon. Och det är väl din mening också, Franse att det ska bli så. För två viljor kan inte råda²⁶, och jag behöver inte vika, mor har sitt därnere i stugan.

Han spärrade upp ögonen.

— Är du av den ullen?²⁷ Har det redan stigit dig åt huvet²⁸ att bli matmor här på stället?²⁹ Han skrattade till. Då³⁰ hade hon så smått³¹ lurat honom tillbaka³², han hade trott, att hon var from och ovärldslig som ett lamm. Men det misshagade honom inte, att hon försökte ta makten från gumman.

— Drick kaffe först, — sade gumman och låtsade märkligt nog inte om utmaningen. Hanna krusade inte. Hennes enda fega längtan var nu att fly, att komma bort, ännu hade hon rätt att lämna detta ställe, när hon själv fann för gott. Hon drack kaffe i största hast, trots att hon retade Frans med sin brådska: vad har du för ko på isen³³, Hanna, kan du inte lugna dig? Märren är trött.

Han hade tänkt, att hon skulle bli slagen med häpnad³⁴ av så mycket gammalt silver, men hon tänkte inte på om det var mycket eller litet, tungt eller lätt. Hem till mor. Kitteln nämnde hon ingenting om, hon hade tänkt att säga till mor att hon glömt den. Mor kunde ju låna på Nygård, där hade de blanka kärl. Men när hon kom ut stod den på lasset, blank runtom.

Till Hannas förskräckelse³⁵ satte sig Franse upp i framsätet och

²³ Vad går åt dig? — зд. Что нашло на тебя?

²⁴ ilak dual. = elak.

²⁵ nån part. = någon.

²⁶ Två viljor kan inte råda — зд. Две хозяйки в доме не могут управлять.

²⁷ Är du av den ullen? — И ты из того же теста?

²⁸ huvet (part.) = huvudet.

²⁹ här på stället — тут же, не сходя с места.

³⁰ då — зд. так значит.

³¹ så smått = småningom — потихоньку; незаметно.

³² att lura ngn tillbaka — одурачить кого-либо.

³³ vad har du för ko på isen? — зд. что за спешка?

³⁴ ...att hon skulle bli slagen med häpnad — что она будет поражена (изумлена); att bli slagen med häpnad — быть пораженным (att bli slagen — инфинитивная пассивная форма с bli от глагола slå).

³⁵ till Hannas förskräckelse — к ужасу Ханны.

tog töm och pisk. Inte må du tro³⁶, att jag låter dig resa ensam på vägarna med silver för flera hundra kronor³⁷, — sade han strävt.

När de satt i gång³⁸ vände han sig om och sade till gumman: — Jag stannar hos'na³⁹ över natten.

— Nej, vad ska de nu tjäna till!⁴⁰ — sade gumman.

Och för en gångs skull⁴¹ tyckte Hanna, att svärmor hade rätt⁴².

Karin Boye¹

Ur funktion

(Ur „Ur funktion”)

När de gifte sig, hade han lovat sig själv att bära henne på händerna.

Vad som gjorde honom så aktsam var väl framför allt hennes utseende. Hon var liten och spenslig, med små smala fina händer och en späd nacke, som hon höll så rak, att det på något vis verkade rörande². Man trodde nästan inte på de raska rörelserna och det snabba, beredvilliga leendet hos en organism av så bräcklig läggning.

Trots det var det kanske mer hennes styrka än hennes svaghet, som från början betagit honom. De svåra åren medan hennes mor låg sjuk hade både omsorgen om hemmet och ansvaret för den sjukas vård³ vilat på henne, och bara med tillhjälp av en flicka som kom och gick⁴ skötte⁵ hon allting vid sidan av sitt kontorsarbete. Som gammal bekant i familjen kom han då och då på besök⁶ och konstaterade, att allt var lika välordnat som förr och att småsysstrarna, trots sin allvarliga uppsyn, också strålade av välmåga precis som i gamla dagar. Det mest beundransvärda var i alla fall hennes sätt under hela denna tid: spänstigt, lätt, nästan som om hon var tack-

³⁶ inte må du tro — и не думай; глагол må, см. § 75.

³⁷ med silver för flera hundra kronor — с серебром на несколько сот крон.

³⁸ att sätta i gång — тронуться, двинуться в путь.

³⁹ hos'na *разг.* = hos henne; см. § 29.

⁴⁰ Vad ska de nu tjäna till *разг.* = vad ska (ll) det nu tjäna till — к чему все это?

⁴¹ för en gångs skull = undantagsvis — эд. против обыкновения.

⁴² att ha rätt — быть правым.

¹ **Карин Бойе** (1900—1941) — известная шведская писательница, отразившая в своем творчестве духовный мир шведской интеллигенции 20—30-х гг. Центральная проблема ее творчества — человек и общество, рассматриваемая в морально-этическом плане. Отрывок взят из новеллы «Ur funktion», переведенной на русский язык (из одноименного сборника новелл, 1940 г.).

² det...verkade rörande — это ... производило трогательное впечатление.

³ ...ansvaret för den sjukas vård — уход за больной; den sjuka — субстантивированное прилагательное.

⁴ flicka som kom och gick — приходящая прислуга.

⁵ skötte — претерит от глагола sköta (эд. в значении «выполнять», «справляться»).

⁶ att komma på besök — прийти в гости, навестить.

sam för att hennes dolda krafter en gång verkligen togs i anspråk⁷. Och samtidigt upprörde det hans ridderlighet, att allt detta skulle vila på just hennes skuldror, att en ung bräcklig flicka som hon skulle tvingas mäta sina krafter med sjukdom och död.

Om det var hans beundran eller hans ridderliga beskyddarinstinkt, som bildade grunden för nya känslor, är väl svårt att veta. Båda delarna kanske⁸. I varje fall fick modern, innan hon dog, glädjen⁹ att lägga dotterns öde i händerna på sin käre¹⁰ Lennart, sonen till en av hennes döde mans bästa vänner.

Han lovade sig, som sagt, att bära sin hustru på händerna. Redan när de flyttade in i sin lilla våning, visade han hur obeveklighan var i den frågan. Bodil ville helst att de skulle ta emot båda småsysstrarna i sitt hem, men han sade bestämt nej.

— Tänk på att du har två ansträngande år bakom dig, sade han. Och om inte du vill tänka på det, så måste jag göra det.

Hade han vetat¹¹, hur trasslig hans ekonomi skulle komma att ställa sig¹², så hade han kanske aldrig vågat ta ansvaret att gifta sig nu. Han hade inte vetat vad ett hushåll gick till¹³. Inte som om Bodil skulle vara anspråksfull¹⁴, sådant var inte hennes väsen — men det var naturligt, om hon njöt av att för första gången i sitt liv ha råd till¹⁵ något mer än livets nödtorft¹⁶. Han ville inte störa hennes nöje. Kanske han till och med ibland understödde hennes blygsamma lyxbegär — det var så roligt att se hennes glädje över vackra kläder, praktiska småsaker, glada sällskap.

— Vad det är synd att du ska ha så mycket att göra! — suckade hon, när han som vanligt försvann in i sitt arbetsrum på kvällen.

Michail Sjolochov, nobelpristagaren i litteratur¹

Konästnrens plats i samhället

(Ur M. Sjolochovs tal vid Nobelbanketten i Stockholms stadshus)

Många modeströmningar inom konsten förkastar realismen och

⁷ ...krafter... togs i anspråk — ...силы... нашли себе применение..., att taga (ta) i anspråk = att göra bruk av ngt — использовать что-либо, найти чему-либо применение.

⁸ Båda delarna kanske — очевидно, и то и другое.

⁹ att få glädjen — найти радость (в чем-то), испытать радость.

¹⁰ käre — дорогой, любимый; мужск. род ед. ч.; см. § 14.

¹¹ Hade han vetat — если бы он знал; конъюнктив (см. § 72).

¹² ...hur trasslig hans ekonomi skulle komma att ställa sig — какими плачевными окажутся его денежные дела.

¹³ att gå till — эд. = erfordra.

¹⁴ Inte som om Bodil skulle vara anspråksfull — не то, чтобы Бодиль была очень требовательна, см. § 73.

¹⁵ att ha råd (till) — иметь (необходимые) средства (на что-либо).

¹⁶ livets nödtorft — самое необходимое для жизни.

¹ Сокращенный текст речи М. Шолохова, произнесенной в Стокгольме по случаю присуждения ему Нобелевской премии. Данный текст взят из газеты «Ny dag» от 17—23 декабря 1965 г.

utgår från att den skulle ha tjänat ut sin tid². Utan att frukta förebräelser för konservatism vill jag deklarerat, att jag håller fast vid³ motsatt uppfattning och är en övertygad anhängare av den realistiska konsten.

Romanen är den genre, som mest predisponerar för en djup insikt i det väldiga liv, som omger oss, och inte för försök att framställa det egna lilla jaget⁴ såsom världsalltets medelpunkt. Denna genre är till sin natur sådan att den erbjuder det mest vidsträckta verksamhetsområde för en realistisk konstnär.

Jag talar om en realism, som i sig bär idén om livets förnyelse, dess omdaning till människans gagn⁵. Jag talar naturligtvis om den realism vi kallar socialistisk⁶. Dess särprägel är att den uttrycker en världsåskådning, som varken accepterar världsfrånvändhet eller flykt undan verkligheten⁷, en åskådning som manar till kamp för mänsklighetens framtidskridande, och som ger möjlighet att fatta mål⁸, som ligger miljoner människor varmt om hjärtat⁹, och att lysa upp deras vägar i kampen. Mänskligheten är icke uppsplittrad i en skara särtingar, individer som svävar omkring i tyngdlöst tillstånd likt kosmonauter, som trängt utanför den jordiska dragningskraften. Vi lever på jorden, vi är underkastade de jordiska lagarna och, som det heter¹⁰ i evangeliet, var dag har nog av sin egen plåga, sina bekymmer och krav, sina förhoppningar om en bättre morgondag. Gigantiska skikt av jordens befolkning är besjälade av samma strävanden, lever för gemensamma intressen, vilka förenar dem i betydligt större grad än de skiljer dem åt.

Det är arbetets människor, de som med sina händer och sin hjärna skapar allt. Jag hör till de författare, som ser sin högsta ära och sin högsta frihet i en fullständigt obehindrad möjlighet att med sin penna tjäna¹¹ det arbetande folket.

Detta är den yttersta grunden. Härav följer slutsatserna om hur jag som sovjetisk författare tänker mig konstnärens plats i dagens värld.

Vi lever i en orosfylld tid. Men det finns inget folk på jorden, som skulle vilja ha krig¹². Det finns dock krafter, som kastar hela folk i krigets eld. Kan askan från det andra världskrigets oöverskåd-

² ...att den skulle ha tjänat ut sin tid—...что он якобы отслужил свой век.

³ att hålla fast (vid) — твердо придерживаясь (чего-либо).

⁴ det egna ... jaget — свое собственное ...«я».

⁵ till människans gagn — на благо человека.

⁶ ...vi kallar socialistisk — бессоюзное определительное придаточное предложение; см. § 90.

⁷ flykt undan verkligheten — бегство от действительности.

⁸ att fatta mål — достигнуть цели.

⁹ som ligger... varmt om hjärtat — которая близка сердцу...

¹⁰ som det heter — как говорится.

¹¹ att med sin penna tjäna — рамочная конструкция, см. § 90.

¹² som skulle vilja ha krig... — который хотел бы воевать...

dliga bränder annat än klappa på författarens hjärta?¹³ Kan en hederlig författare låta bli att uppträda mot dem, som skulle vilja döma mänskligheten till självutplåning? Vari¹⁴ består då kallelsen och vilka är uppgifterna för en konstnär, som icke anser sig vara en avbild av en för människornas lidanden likgiltig gudom¹⁵, olympiskt upphöjd över de stridande krafternas sammandrabbning, utan¹⁶ betraktar sig som en son av sitt folk, en liten partikel av mänskligheten?

Att tala ärligt med läsaren, att säga människorna sanningen — som ibland kan vara hård men alltid är oförskräckt. Konsten besitter en mäktig förmåga att påverka människans intellekt och hjärta.

Jag önskar att mina böcker skulle hjälpa människorna att bli bättre, att bli renare till sinnes¹⁷, att de skulle väcka kärlek till människan, en strävan att aktivt kämpa för humanitetens ideal och mänsklighetens framtidskridande. Om jag i någon mån har lyckats härmed, är jag lycklig.

Per Anders Fogelström¹

Dröm och verklighet

(Ur „Minns du den stad”)

Medan Gunnar somnade samlades² spårvägspersonalen³ i Folkets hus⁴. Nu skulle man avgöra hur det skulle bli med strejken för spårvägarna...

Verkstadspersonalen på norra och södra banorna hade med 82 röster mot 3 beslutat strejka. Trafikpersonalen⁵ på Söder hade fattat samma beslut⁶ med 102 röster mot 14. De redan fattade besluten⁷ var något av en påtryckning när den största avdelningen, trafikfolket på Norr, skulle diskutera sitt ståndpunktstagande.

Enligt stadgarna måste frågan avgöras genom slutna omröstning⁸ och för att det skulle bli strejk krävdes tre fjärdedels majori-

¹³ Kan askan från det andra världskrigets ... bränder annat än klappa på författarens hjärta? — Разве пепел... пожарни второй мировой войны не стучат в сердце писателя?

¹⁴ vari — в чем; местоименное наречие (образованное сложением var+i), см. § 49.

¹⁵ en för människornas lidanden likgiltig gudom — божество, равнодушное к страданиям людей; рамочная конструкция (распространенное определение).

¹⁶ utan — зд. союз «а».

¹⁷ att bli renare till sinnes — стать благороднее, возвышеннее.

¹ Пер Андерс Фогельстрём — известный современный шведский писатель пролетарской темы. Орывок взят из романа «Minns du den stad» (1964) — последней книги интересной трилогии о судьбах рабочих современной Швеции.

² samlades — претерит от деонентного глагола att samla.

³ spårvägspersonalen — разг. трамвайщики.

⁴ Folkets hus — Народный дом (центр шведских профсоюзов в Стокгольме).

⁵ trafikpersonalen=trafikfolket — транспортники.

⁶ att fatta ett beslut — принимать решение.

⁷ de fattade besluten — о причастиях в роли определения см. § 14.

⁸ genom slutna omröstning — закрытым голосованием.

tet⁹. Varje avdelning hade att själv bestämma¹⁰ hur de skulle göra.

Först vid fyratiden på morgonen var rösterna räknade. Den erforderliga majoriteten saknades.

Ett oerhört larm uppstod. Knappast någon kunde göra sig hörd¹¹, ordföranden knackade förgäves med sin klubba. De ivrigaste rusade upp på bord och stolar och höll anföranden¹² utan att ha begärt ordet¹³. De som röstat emot strejk var förrädare mot arbetarklassen.

Till slut lyckades ordföranden lugna de upprörda med löfte om att förbundsstyrelsen omedelbart skulle sammanträda och diskutera vad som kunde göras...¹⁴

Klockan fem på morgonen underrättades Norra bolagets direktör per telefon om beslutet. Vid Södra bolaget infann sig de anställda en timme senare och meddelade att de gått i strejk¹⁵.

Trött och uppriven av de våldsamma debaterna kunde Rudolfin äntligen gå hem. I det längsta hade han hållit på avtalet: genom ett brott mot avtalet avsvor de sig ju alla möjligheter att få återvända¹⁶. Man hade svarat honom att solidaritet betydde mer nu än papperslappar¹⁷. Och inte skulle han oroa sig för jobbet, alla gick ju och de skulle sätta som villkor att alla fick återkomma. Ville spårvägen få fart på vagnarna igen skulle bolaget tvingas att acceptera arbetarnas villkor¹⁸.

Naturligtvis böjde han sig för majoritetens beslut. Det var inte strejken han hade något emot¹⁹ utan vägen dit, avtalsbrottet och upphävandet av stadgarna...

När de kom ut på gatan stannade de ett ögonblick och andades in den friska morgonluften.

— I morgon får borgarna gå²⁰, sa en och log belåtet.

— Och vi dra åt svångremmen²¹, svarade en annan trött.

⁹ tre fjärdedels majoritet — большинство в $\frac{3}{4}$ голосов.

¹⁰ ...hade att... bestämma — эд. ...должна была решить (о сочетании глагола att ha с полным инфинитивом, см. § 71).

¹¹ Knappast någon kunde göra sig hörd — едва ли кого-нибудь можно было услышать в общем шуме.

¹² att hålla anföranden — произносить речи.

¹³ utan att ha begärt ordet — не попросив слова; см. § 52.

¹⁴ vad som kunde göras — о придаточных предложениях данного типа см. § 89.

¹⁵ gå i strejk — забастовать.

¹⁶ ...avsvor de sig alla möjligheter att få återvända — ...они отрезали себе все пути для возвращения.

¹⁷ ...att solidaritet betydde mer... än papperslappar — дополнительное придаточное предложение (косвенная речь) см. § 89.

¹⁸ предложения с косвенной речью без вводящего предложения (эд. man hade svarat honom); при переводе на русский следует повторять такие вводящие предложения для подчеркивания косвенной речи.

¹⁹ Det var inte strejken han hade något emot, utan... = det var inte strejken som han hade något emot, utan... — конструкция det (var)... som... придает эмоциональную окраску: он возражал... как раз не против самой забастовки, а против...

²⁰ I morgon får borgarna gå — завтра люди пойдут пешком.

²¹ att dra åt svångremmen — затянуть потуже пояс.

Denna morgon drog inga bullrande demonstranter genom gatorna, inga revolverskott hördes. De som fruktat upplöpp och tråk och försiktigt kisade mellan gardinspringorna fann en stad i fridfull söndagstämning. Helgdagsklädda arbetare kom så småningom²² ut ur husen, flanerade sakta genom staden, tittade kanske i förbifarten²³ in i Folkets hus för att se om någon bekant placerat sig i hallen vid den väldige Hamnarbetarens²⁴ fötter.

Inga spårvagnar klämtade, inga arbetskärror gnisslade fram, inga hästhovar slog mot gatstenarna. Här och var rullades en dragkärra förbi lastad med mat och dragen av någon som inte hunnit ut att handla förrän i sista stund. Inga automobiler var i gång, droskchauförer och hyrverkskuskar hade gått med i strejken. Den eftersträlvade «gatufriden» var så gott som fullständig²⁵. På Vasagatan rullade dock en likvagn på väg mot norra begravningsplatsen. Kusken bar Landsorganisationens frisedel²⁶ i mössan och bakom den enda vagnen kom begravningsgästerna till fots. I utkanterna av staden kunde man se åkare som förde ut sina hästar på bete. Vid kajerna låg ångbåtar och färjor stilla eftersom också eldarna tillhörde de strejkande.

Vaktparaden fick ovanligt många åskådare²⁷ när den kom. Andra sysslolösa ställde sig att beskåda den fiskelycka som de många som metade vid kajer och broar kunde ha. Varken arbetarnas ordningsmän eller skyddskårens folk syntes till, däremot var de patrullerande poliserna ovanligt många.

Sommardagen var varm och fridfull. Ingen som såg den lugna, nyktra och tysta staden kunde ana att en väldig strid pågick. Mar-drömmen tycktes ha förvandlats till idyll.

Knut Bäckström¹

Lenin i Stockholm

(Ur „Arbetarrörelsen i Sverige”, d. II)

I Stockholm hade Lenin även ett enskilt samtal med Fredrik Ström om planerna på det nya partiet. Redan tidigare hade han i brev till Kollontay uttryckt farhågor om detta och varnat mot att

²² så småningom — эд. понемногу.

²³ kanske i förbifarten — эд. как бы мимоходом.

²⁴ Hamnarbetare — огромная статуя портового рабочего в Народном доме.

²⁵ så gott som — эд. почти.

²⁶ Landsorganisationens frisedel — имеется в виду пропуск, выданный профсоюзным руководством для проезда по городу (в условиях всеобщей забастовки транспортных служащих).

²⁷ Vaktparaden fick ovanligt många åskådare — церемония смены караула (у королевского дворца) собрала необычно много народу.

¹ Knut Bäckström — крупнейший современный шведский историк, автор переведенной на русский язык книги «Рабочее движение в Швеции» (в 2-х томах).

grunda partiet på den plattform Zimmerwald urartat till², nämligen Kautskys centrism, den nya opportunisten som inför de revolutionära händelserna blev kontrarevolutionär. Lenin fann det särskilt angeläget att ge råd åt de svenska vänstersocialisterna³, eftersom Branting alltmer framstod en av högersocialdemokratins internationella centralfigurer. «Kampen mot Branting är en allvarlig sak», skrev han. «Nöden kräver att man förhåller sig allvarligare till frågan om den revolutionära marxismens teori och praktik».

Fredrik Ström berättar i sina memoarer, att Lenin hade en hög uppfattning om det svenska folket. Mot Ströms tal om att⁴ det saknades revolutionära perspektiv i Sverige och att folket var för fridsamt och individualistiskt, invände Lenin enligt Ströms referat: «Svenskarna är ett organisationsfolk och ett bildat folk, men ni är pacifister. Även ni på vänsterkanten⁵ är borgerliga pacifister. Era storborgare ser klarare än ni på dessa ting. Den ryska revolutionen befriar er från krigsfara...» «Branting är klokare än ni, men hans politik är felaktig»,— sade Lenin och tillade, att Branting tror «mer på ententen⁶ än på proletariatet».

Elias Wessen¹

Svenska

(Ur „De nordiska språken”)

Till svenska riksspråket eller högsvenskan höra såväl det gemensamma skriftspråket, litteraturens språk, som och det allmänna tal-språket, vilket numera någorlunda likformigt och enheligt brukas över hela landet, i motsats till de lokalt skiftande folkmålen. Av dessa språkformer är riksspråket den yngre företeelsen; dess uppkomst och utveckling har helt försiggått inom historisk tid. Förutsättningarna för ett talat riksspråk i nutida mening² ha³ uppstått först genom centralisationen inom kulturlivet under 1600 — talet: hovets och adelns inflyttning till huvudstaden har därvid spelat en avgörande roll. Till en början⁴ var det sålunda ett högre ständes-språk, närmast i Stockholm och Mälardalens provinser. Efter hand

² ...Zimmerwald urartat till...— бессоюзное определительное придаточное предложение (см. § 90).

³ vänstersocialisterna — шведские левые социал-демократы, выступавшие против ревизионистского руководства СДПШ (1914).

⁴ mot Ströms tal om att — в ответ на высказывание Стрёма о том, что... (Стрём — видный деятель шведской левой социал-демократии).

⁵ på vänsterkanten — на левом крыле.

⁶ ententen — Антанта.

¹ Элиас Вессен — известный шведский лингвист, автор ряда историко-лингвистических исследований по скандинавистике. Отрывок взят из книги «De nordiska språken» (1944).

² i nutida mening — в современном понимании.

³ ha=har.

⁴ till en början — вначале, поначалу.

har det utbrejt sig till alla delar av landet och till allt bredare lager av folket. Detta står i samband med andra kulturfaktorer: läskunnighetens utbredning, folkskolan och folkbildningsarbetet i övrigt, de ökade förbindelserna och det livliga utbytet mellan stad och land. Samtidigt har det å ena sidan⁵ givit utrymme åt⁶ lokala variationer å andra sidan vunnit större fasthet genom en ökad tillnärmelse till skriftspråket.

Vida äldre än det talade riksspråket är det skrivna. Det har inom kulturlivet varit det främsta uttrycket för rikets enhet och självständighet.

Svenskans historia som självständigt språk kunna vi följa tillbaka till vikingatidens början, eftersom det var vid den tiden, som den urnordiska språkenheten upplöstes och språket i de svenska huvudbygderna började alltmera tydligt skilja sig från språket i andra delar av Norden. Språket under vikingatiden och medeltiden brukar kallas fornsvenska (fsv.) till skillnad från⁷ det nysvenska (nsv.). Den fornsvenska tiden indela vi för översiktlighetens skull i följande tre perioder: den runsvenska⁸ (o.800—o.1225), den klassisk-fornsvenska⁹ (o.1225—o.1375) och den yngre fornsvenska¹⁰ (o.1375—1526); den nysvenska¹¹ på samma sätt i två perioder: den äldre nysvenska¹² (1526—1732) och den yngre nysvenska¹³ (från 1732 —till närvarande tid).

⁵ å ena sidan=på ena sidan.

⁶ ...givit utrymme åt...— создало почву для...

⁷ till skillnad från...— в отличие от...

⁸ runsvenska — рунический шведский язык.

⁹ klassisk-fornsvenska — классический древнешведский язык; o.=omkring — около, приблизительно.

¹⁰ yngre fornsvenska — поздний древнешведский язык.

¹¹ nysvenska — новошведский язык.

¹² äldre nysvenska — ранний новошведский язык.

¹³ yngre nysvenska — собственно новошведский язык.

ШВЕДСКО-РУССКИЙ СЛОВАРЬ

ПРИНЯТЫЕ СОКРАЩЕНИЯ

<i>a.</i> — <i>adjektiv</i>	— прилагательное
<i>adv.</i> — <i>adverb</i>	— наречие
<i>dep.</i> — <i>deponens</i>	— депонентный глагол
<i>interj.</i> — <i>interjektion</i>	— междометие
<i>inv.</i> — <i>invariabel</i>	— неизменяемое слово
<i>konj.</i> — <i>konjunktion</i>	— союз
<i>ngn.</i> — <i>någon</i>	— кто-либо
<i>ngt.</i> — <i>något</i>	— что-либо
<i>pa.</i> — <i>participiellt adjektiv</i>	— причастие-прилагательное
<i>pl.</i> — <i>plural(is)</i>	— множественное число
<i>prep.</i> — <i>preposition</i>	— предлог
<i>pron.</i> — <i>pronomen</i>	— местоимение
<i>vi.</i> — <i>intransitivt verb</i>	— непереходный глагол
<i>vt.</i> — <i>transitivt verb</i>	— переходный глагол
<i>бот.</i> — ботаника	
<i>мор.</i> — морской термин	
<i>перен.</i> — в переносном смысле	
<i>превосх. ст.</i> — превосходная степень	
<i>разг.</i> — разговорное (слово, выражение)	
<i>тж.</i> — также	
<i>уст.</i> — устаревшее (слово, выражение)	
<i>фольк.</i> — фольклор	
<i>юр.</i> — юридический термин	

А

acceptera <i>vt.</i> ^{1*}	признавать, соглашаться
affär , -en, -er	магазин, дело
alldeles <i>adv.</i>	совсем, совершенно; как раз
allmogekultur , -en	национальная культура
aln , -en, -ar	<i>уст.</i> локоть (<i>мера длины</i>)
alnshög <i>a.</i>	высотой в локоть (<i>зд.</i> локоть— <i>мера длины</i>)
andas <i>dep</i> <i>vi.</i> ¹	дышать; ~ in вдохнуть (воздух)
ankomst , -en	прибытие (поезда); приезд
annan <i>pron.</i>	другой, иной
anställd <i>pa.</i>	служащий
användning , -en	применение
avbryta <i>vt.</i> ⁴	прерывать
avkrok , -en, -ar	захолустье; <i>зд.</i> тихий уголок
avliden <i>pa.</i>	умерший
avlyssna <i>vt.</i> ¹	прослушивать; подслушивать
avnjuta <i>vi.</i> ⁴	наслаждаться чем-л.
avsvär(j)a <i>sig</i> <i>vt.</i> ⁴	отречься от чего-л.
avtal , -et=	соглашение, договор; <i>зд.</i> трудовое соглашение
avundsjuk <i>a.</i>	завистливый

* Номер спряжения глагола; см. § 53—57.

В

baklänges <i>adv.</i>	задним ходом, задом
banyaktstuga , -n, -or	сторожка стрелочника
barndom , -en	детство
bege <i>sig</i>	см. <i>begiva sig</i>
begiva <i>sig</i>	отправляться
begravningsfolk <i>pl.</i>	люди, принимающие участие в похоронах
begripa <i>vt.</i> ⁴	понимать, осознавать
bensinstation , -en, -er	бензоколонка
berika <i>vt.</i> ¹	обогащать; пополнять
bero <i>vi.</i> ³	зависеть
berså , -n, -er	беседка из зелени
besjungen <i>pa.</i>	воспетый
besynnerligt <i>adv.</i>	странно, чудно
betrakta <i>vt.</i> ¹	рассматривать, разглядывать
betyda <i>vi.</i> , <i>vt.</i> ²	1) значить, означать; 2) значить, иметь значение
bevarad <i>pa.</i>	охраняемый
bisurr , -et	жужжание пчёл
blekna <i>vi.</i> ¹	1) становиться бледным; 2) линять; поблекнуть
bli <i>vi.</i> ⁴	становиться; ~ kvar оставаться
blomma , -n, -or	цветок; ~ vi ¹ цвести
blånad , -en	<i>поэт.</i> синева
blåringad <i>pa.</i>	подведенный темными тенями (о глазах)
blåsa <i>vi.</i> ²	дуть; ~ upp начать дуть
blåsippa , -n, -or	фиалка
bo , -(e)t, -n	дом, жилье, домашний очаг; ~ vi ³ — жить
bocka <i>vi.</i> ¹ , ~ sig	кланяться, поклониться
bolag , -et, -er	компания, акционерное общество
bondpatron , -en, -er	помещик
botten , -nen, -nar	дно
brott , -et, -ar	разрыв; нарушение
brud , -en, -ar	невеста
bruddans , -en, -er	танец невесты
brudgum , -men, -mar	жених
brunaktig <i>a.</i>	одетый в коричневое
bry <i>vt.</i> ³	дразнить; ~ sig интересоваться (опп. ngn, ngt)
brådska , -n (bråska)	спешка
bröllop , -et	свадьба
buga <i>vi.</i> ¹ , ~ sig	кланяться, поклониться
buttert <i>adv.</i>	неприветливо
bygd , -en, -er	1) край, область; 2) деревня (<i>в широким смысле</i>)
byrå , -n, -ar	комод, бюро (мебель); ~ -n, -er контора, бюро
båda <i>pron. pl.</i>	оба
båge , -en, -ar	<i>зд.</i> дуга; арка (моста)
bäck , -en, -ar	ручей
bägge <i>pron.</i>	см. <i>båda</i>
bära <i>vt.</i> ⁴	нести, носить; приносить
början <i>inv.</i>	начало

cirkulera *vi.*¹

damm, -et
dansbana, -n, -or
danshall, -en, -ar
darra *vi.*¹
dikt, -en, -er
dimma, -n, -or
dov *a.*
drag, -et =

draga (*мж.* dra) *vi.*⁴

driva *I. vt., vi.*⁴

drivisband, -et,-

dräng, -en, -ar
dröja *vi.*²

dunge, -n, -ar
dunig *a.*
dunkande, -t
dussin, -et
dvala, -n
dyster *a.*
dän, -et
dämpad *pa.*
därhemma *adv.*
därmed *adv.*
dö *vi.*⁴
död *a.*
den ~ e
dödsrike, -t, -n
döma (*till*) *vt.*²

ebonitlur, -en, -ar (*чаще pl.*)
egnahemslån, -et, =

ek, -en, -ar
eker, -егп, -gar
ekorre, -en, -ar
elak *a.*
eldare, -n, =
emellan *prep., adv.*
enbart *adv.*
envis *a.*
envisas *dep. vi.*¹

falla *vi.*⁴

fara *vi.*⁴
farstuder, -en, -ar
fasa, -n, -or

С
циркулировать; находиться в обращении; *эд.* прогуливаться

Д
пыль
площадка для танцев
танцевальный зал
дрожать; трепетать
поэзия; стихотворение
туман
глухой (о звуке)
I. черта (характера, лица); *II.* тяга (в печке)
1) тянуть; 2) притягивать (*till*);
3) ~ упр вытащить (лодку на сушу)
гнать; дрейфовать; *эд.* плыть по течению; ~ *II.* -n, -or сугроб
пояс дрейфующих льдов, район дрейфующих льдов
батрак
медлить; замедлить шаг; задержаться
роща, лесок; заросли; поросль
пушистый
стуканье
дюжина
зимняя спячка; оцепенение
мрачный, хмурый
грохот, гул
приглушенный
разг. дома
этим, тем, тем самым
умереть
умерший, мертвый
мертвец
царство мертвых
приговаривать (к чему-л.)

Е
эбонитовые наушники
ссуда на постройку собственного дома
дуб
спица
белка
злой; отвратительный
кочегар
между
только
упрямый
упрямиться

Ф
падать, упасть; ~ *i* упасть, свалиться
ехать, ездить
дверь в сени
ужас, страх; кошмар

fast *I. a.*
fastslå *vt.*⁴
fastän *konj.*
fattig *a.*
fattighjon *узм.* -et, =
fattigstuga, -n, -or
feg *a.*
filmjölksko, -n, -r
finna *vt.*⁴
finnas *dep. vi.*⁴
det finns
finne, -n, -ar
fira *I. vt.*¹

fjärd, -en, -ar
flickunge, -n, -ar
flytta *vt.*¹

fläsk, -et
flöde, -t, -n
foga *in см.* infoga
folk, -et, =
folkmål, -et, =
fortsätta *vt., vi.*²
framför *adv.*
framförallt (*мж. раздельно*) *adv.* прежде всего
framhålla *vt.*⁴
framåtskridande, -t
friköpa *vt., vi.*²
friskhet, -en
fritänkare, -n, -
from *a.*
fruktan *inv.*
främling, -en, -ar
främmande *pa.*

ful *a.*
fullborda *vt.*¹
fullsatt *pa.*
fundersam *a.*

fyrspann, -et,-
fa *vt.*⁴ ~ упр

fårskinnspäls, -en, -ar
fälla *vt.*²

fästmö -n, -r
föga *adv.*
följa *vt., vi.*²
fönsterputsare, -n, -
föra *vt., vi.*²
förakta *vt.*¹
förbanna *vt.*¹
förbereda *vt.*²

крепкий; *II. konj. разг.* см. fastän;
III. adv. уст. почти
1) прибывать, заколачивать; 2) устанавливать, утверждать
хотя
бедный; скудный; убогий
приютский бедняк
богадельня, приют для бедных
малодушный
корова особой породы (дающая жирное молоко)
1) находить; 2) считать, находить
находиться, быть, иметься
имеется
финн
праздновать; ~ bröllop справлять свадьбу, праздновать свадьбу;
~ *II. vt.*¹ спускать (на канате)
залив; пролив в шхерах
разг. девочка
переставлять, передвигать; ~ *in vt.*¹
переехать
1) свинина; 2) шпик
поток

1) народ; 2) люди
наречие, диалект
продолжать
перед, напротив
прежде всего
указывать; *эд.* подчеркивать
прогресс
выкупать, внести выкуп; откупиться
свежесть
вольнодумец
кроткий
страх, боязнь
чужестранец
1) чужой; 2) незнакомый; 3) иностранный
некрасивый, дурной; плохой
выполнять, осуществлять, завершать
переполненный
1) задумчивый; 2) колеблющийся;
сомневающийся
четверка лошадей
1) получать; 2) заставить; 3) сметь, иметь право; 4) долженствовать;
открыть, обнаружить; *эд.* ощутить
овчинный тулуп
1) валить; свалить; 2) ронять, сбрасывать; ~ *per* опускать

невеста
мало, немного
1) следовать; 2) провожать (*till*)
мойщик окон
1) везти; перевозить; 2) вести
презирать
проклинать
приготавливать, готовить

förbundsstyrelse, -n, r
förefalla *vi.*⁴
föregående *pa.*

företräda *vt.*^{1,2}
förflyta *vi.*⁴
förlora *vi.*, *vt.*⁴
förmå *vi.*, *vt.*⁴
förrän *konj.*
församlas *dep.* *vi.*¹
församling, -en, -ar
församlingsbo, -n, -r
förskräcka *vt.*²
förstuga, -n, -or
förstå *vt.*⁴
förstås *adv.*
försvinna *vi.*⁴
försöka *vt.*²
förtona *vi.*¹

förtryck, -et
förvandla *vt.*¹
förvånad *pa.*
föräldrar *pl.*

gatsten, -en, -ar
gavel, -eln, -lar
gengångare, -n, -
giffa *vt.*²

giva (*мж. ge*) *vt.*⁴
glans, -en;

glesna *vi.*¹
glida *vi.*⁴
glidande *pa.*
glittra *vi.*¹
glo *vt.*³

glädjas (*åt ngt*) *dep.* *vi.*²
gnissla *vi.*¹

gratulerar *vt.*¹
grav, -en, -ar
griller *pl.*
gräs, -et,=
gräl, -et
gränd, -en, -er
grönska, -n
gubbstämman, -n, -or
gudagiven *pa.*
gumfallet, -en, -er
gumma, -n, -or
gunga *vt.*¹
gyllene *a.*
gå *vi.*⁴
~ förbi
~ in

правление (проф)союза
казаться; представляться
предшествующий; предыдущий; прош-
лый; ~ -t прошлое
соединять; сливать воедино
проходить (о времени)
1) терять; 2) проигрывать
ощущать, чувствовать, испытывать
прежде чем, пока не
собираться
1) собрание; 2) приход (церковный)
прихожанин
пугать, испугать
крыльцо; сени
понимать
конечно, ясно
исчезать
пытаться
прозвучать, отзвучать; *зд.* стихнуть,
приутихнуть
угнетение, гнёт; насилие
превращать, преобразовать
удивленный; пораженный
родители

G

бульжник
фронтон
привидение
женить, выдать замуж; ~ sig же-
ниться, выйти замуж; ~ om sig
жениться вторично
давать; ~ sig ut отправляться
1) сверкание, сияние; 2) блеск; med
~ блестяще
редеть
скользить
скользящий
снять, сверкать
разг. глазеть; ~ efter (*ngt.*) глазеть
(на что-л.)
радоваться (чему-л.)
скрипеть, скрежетать; ~ fram ехать
со скрипом; поскрипывать на ходу
поздравлять
могила
пустые мечтания; причуды
щебень, гравий
ссора, брань
переулок
зелень; листва; ~ *vi.*¹ зеленеть
старческий голос; голос старика
данный богом
старушечий фальцет
старуха
1) качать; ~ *vi.*¹ 2) качаться
золотой; золотистый
идти
проходить мимо
входить

~ omkring
~ upp
~ ut
gång, -en
~ -en, -ar

~ -en, -er
gård, -en, -ar
gömma *vt.*²

halvsluten *pa.*
hambo, -n, -r
handfull *inv.*
hav, -et,=
hedra *vt.*¹

helgdags on, -en, aftnar
helgdag ädd *pa.*
helig
heta *vi.*²
hets, -en
hetsa *vt.*¹
~ sig upp
hinna *vt.*, *vi.*⁴

~ ut
hjul, -et,=
honungsånga, -n, -or
hoppa *vi.*¹
hopsnodd *pa.*
hos *prep.*
hosta *vi.*¹

huka sig
huvudduk, -en, -ar
hylla, -en, -or
håla, -n, -or
håll, -et,=

åt det hållet
hålla *vi.*, *vt.*⁴
hårresande *pa.*
händelsevis *adv.*
härunder *adv.*
hästhovsört, -en, -er
höger *a.*
högersocialdemokrati, -(e)n, -er
högidlighålla *vt.*⁴

höllass, -et,=
hörn, -et,=

ibland *adv.*
ifall *konj.*
ihållig *a.*

бродить
подниматься
выходить
ходьба; походка
дорожка, аллея; ход, проход; ко-
ридор
раз
1) двор; 2) хутор, усадьба
прятать, скрывать

H

полусомкнутый
зд. житель рыбацкого поселка
пригоршня, горсть
море
уважать, почитать; оказать честь
(кому-л.)
канун праздника
празднично одетый
святой; священный
называться
травля; спешка; *зд.* бурный ритм
натравливать, подзадоривать;
подгонять себя, подстегивать
1) достигать; 2) успевать; 3) хва-
тать, нметься в достаточном коли-
честве (*уст.*);
успеть закончить что-л.
колесо
медовый аромат
прыгать
сплетенный (в единый клубок)
у. при
кашлять; ~ ut выплюнуть, кашляя;
зд. с шумом выталкивать пар
(о паровозе)
приседать
платок (головной), шаль
полка; ~ *vt.*¹ чествовать
1) пещера; 2) нора
1) расстояние; 2) сторона, направ-
ление
в ту сторону, в том направлении
держать
возмутительный, ужасный
случайно
зд. под землей
бот. мать-и-мачеха
правый; till ~ вправо, направо
правые социал-демократы
праздновать, торжественно отмечать
(событие)
воз сена
угол; i ~ et в углу, на углу

I

иногда; ~ *prer.* среди, между
если, в случае, если
полюй; ноздреватый

ila *vi.*¹

illamående, -t

ilsken *a.*

infinna sig

infoga *vt.*¹

inlopp, -et, =

inström, -men, -mar

insjö, -n, -ar

intill

invigning, -en, -ar

isflak, -et, =

jordarbetare, -n=

ju *adv.*

julafton, -en, -ar

julkuse, -n, -ar

jäkt, -et

järnstaket, -et=

järnväg, -en, -ar

järnvägsman, -nen, -män

järnvägsstation, -en, -er

jätte, -n, -ar

jättefura, -n, -or

kaffepumpa, -n, -or

kaj, -en, -er

kalk, -en, -ar

kallas *dep. vi.*¹

kamrer, -(e)n, -er

kanariefågel, -eln, -lar

kapell, -et=

karaktéristisk *a.*

karnevalståg, -et

kasta *vt.*¹

kisa *vi.*¹

klinga *vi.*¹

klirra *vi.*¹

kliva *vi.*⁴

klocka I. -n, -or

klockare, -n,

klockstapel, -n, -lar

klunga, -n, -or

klädedräkt, -en, -er

klädsel, -n, -lar

klämtning, -en

knarrande *pa.*

knyta *vt.*⁴

knäppa *vt.*²

koja, -n, -or

koka *vi.*¹

kokspis, -en, -ar

мчаться; спешить; ~ ut выбежать
(из помещения и т. д.)

недомогание

злой, злобный

явиться (по вызову)

вставлять, приделывать

вход в гавань

прилив; высокая волна (при шторме)

озеро; *pl.* внутренние воды

prep. до, по; *adv.* близко, недалеко

посвящение (в сан), освящение

(церкви); *зд.* открытие (железной

дороги)

льдина

J

батрак

1) ведь же; 2) при сравнит. степ.:

ju... ju чем... тем

сочельник

рождественский пирог

суматоха, суета

железная изгородь

железная дорога

железнодорожник

железнодорожная станция

великан

гигантская сосна

K

см. рипра

набережная

бот. венчик; *зд.* лепестки

называться

главный бухгалтер; заместитель ди-

ректора банка

канарейка

часовня

характерный

карнавальное шествие

бросать

щурить глаза; *зд.* выглядывать, испи-

тующе всматриваясь

звенеть

звенеть

шагать; ~ upp влезать, взбираться

колокол; ~ II. часы

пономарь, звонарь

колокольня; звонница

стаяка; небольшая группа людей

одежда, костюм

одежда

звон, перезвон (колоколов)

скрипучий

завязывать

застегивать

хата, избушка

кипеть; варить

кухонная плита

komma *vi.*⁴

~ förbi

~ ihop sig

~ ihåg

~ tillbaka

~ ut

kommissbyxor *pl.*

kontorstid, -en, -er

kopparkärl, -et, =

korg, -en, -ar

korv, -en, -ar

kosta *vi.*¹

krigsfara, -n

krigshetsare, -n

kring *adv.*, *prep.*

krusa *vt.*, *vi.*¹

kräfta, -n, -or

krön, -et, -

kung, -en, -ar

kungsåder, -ern, -gar

kupa, -n, -or

kurva, -n, -or

kväll, -en, -ar

kyrka, -n, -or

kyrkogårdsgrind, -en, -ar

känna *vt.*²

~ igen

~ till

~ sig

köra *vi.*²

lager, -et, =

landförd *pa.*

Landsorganisation (en)

landsväg, -en, -ar

lasta *vt.*, *vi.*¹

legend, -en, -er

leva *vi.*²

levande *pa.*

ligga *vi.*⁴

likna *vi.*¹

lind, -en, -ar

lingonris, -et

liv, -et

ljuga *vi.*⁴

ljus, -et

loge, -n, -ar

lopp, -et

lotsa *vt.*¹

lott, -en, -er

luftdrag, -et

lummig *a.*

приходить; прибывать; приезжать;

см. gå förgi;

поссориться;

вспомнить;

вернуться;

распространяться (о слухах)

брюки из грубого солдатского сукна

рабочее время в конторах

медный котелок

корзина

колбаса

стоять

опасность войны

поджигатель войны

кругом, вокруг

завивать; *зд.* жеманиться, церемо-

ниться

рак

вершина

король

зд. главный источник вдохновения

вытяжной колпак над плитой

изгиб; поворот; i ~ n на повороте

вечер

церковь

ворота, калитка кладбища

1) чувствовать; ощущать; 2) знать;

узнать;

знать, быть знакомым с чем-л.;

чувствовать себя;

ехать; ездить; править (лошадьми);

~ fram *зд.* двигаться, продвигать-

ся (вперед)

L

слой (*тж. перен.*)

доставленный на сушу

(*сокр.* LO) Центральное объедине-

ние профсоюзов Швеции (ЦОПШ)

большая дорога; шоссе

грузить, нагружать; ~ på грузить

легенда, предание

жить; ~ upp оживать, пробуждаться

живой

1) лежать; 2) быть расположенным;

находиться

быть похожим

липа

брусничник кустик

жизнь

лгать, врать

1) свет; 2) свеча

гумно, ток; сеновал

бег; течение

мор. проводить судно; ~ fram про-

бираться; вести судно

1) жребий; 2) судьба

сквозняк

ветвистый, густо заросший; богатый

растительностью

lyckas *dep. vi.*¹
lyckönska *vt.*¹
lyfta *vi., vt.*²
lyftkran, -en, -ar
lyssna (till) *vi.*¹
låt, -en, -ar
låta *vi.*⁴

låtsa *vi.*¹
lägga *vt.*²
~ bort
~ upp
lämna *vt.*¹
längesedan *adv.*
längesen *adv. см. längesedan*
lård *pa.*
långtan *inv.*
lättjefull *a.*
löfte, -t, -n
lovskog, -en, -ar

matmor, -modern, -mödrar
Medelhavet
mest 1. *a.*

2. *adv.*

midnatt, -en
miljö, -n, -er
minnas *dep. vt.*²
minne, -t
minnesmärke, -t, -n
mirakel, -let, -n
misshaga, *vt.*¹
misslynt *pa.*
misstänka *vt.*²
mittför
mordbrännare, -n, -er
morgonrush, -en, -er
mormoder, -n, mödrar
mormor
morrning, -en
mossig *a.*
motighet, -en, -er
mugg, -en, -ar
mull, -en
murspis, -en, -ar
mänlyst *pa.*
mås, -en, -ar
målarbåt, -en, -ar

mässingssnara, -n, -or
mörknande *pa.*
mösskärm, -en, -ar
möta, *vt.*²

natt, -en, nätter
nattvakt, -en, -er

удаваться
поздравлять
поднимать; ~ пер опустить
подъемный кран
слушать
звук
1) звучать; 2) казаться;
~ *vt.*⁴ разрешать
притворяться
класть;
отложить; отбросить;
приподнять; поднять
1) оставлять; 2) передавать

давно
1) ученый; *a.* 2) научный
сильное желание
ленивый
обещание; обет; клятва
лиственный лес

M

хозяйка (дома)
Средиземное море
(превосх. ст. от mycken) большой,
наибольший;
(превосходная ст. от mycket) боль-
ше всего
полночь
среда
помнить; вспоминать
1) память; 2) воспоминание
памятник
чудо
не нравится
недовольный
подозревать
напротив
поджигатель
утренний наплыв (людей)
бабушка (мать матери)
разг. см. morgoder
сердитое ворчание
мшистый; покрытый мхом
неприятность
кружка
земля; чернозём
печь кирпичной кладки
освещенный луной
чайка
катер, курсирующий по озеру Ме-
ларен
медный синок
темнеющий
kozyрёк
встречать

N

ночь; от ~ en ночью
ночной сторож

nedlägg *vt.*²

niga *vi.*⁴
njuta *vi., vt.*⁴
nog *adv.*

nybakat *pa.*
nybliven *pa.*
nybryggd *pa.*
nylövad *pa.*
nyskurad *pa.*
någorlunda *adv.*
näma *vt.*¹

obeskrivlig *a.*

ofantligt *adv.*
ofin *a.*
ofrånkomlig *a.*
ogenerat *adv.*
ohoj *interj.*
okänd *pa.*
omfattande *pa.*
omgivning, -en
omröstning, -en, -ar

omstjälp *pa.*
omtala *vt.*¹
omtyckt *pa.*
omåttlig *a.*
ordna *vt.*¹
orörlig *a.*
ovanpå *adv. prep.*
ovigt *adv.*
ovärldslig *a.*

packa *vt.*¹
panna I. -n, -or
papperslapp, -en, -ar
passa *vt.*¹

passera *vi.*¹
persontrafik, -en
piska *vt.*¹
plocka *vi., vt.*¹
~ fram

~ i
pressa *vt.*¹

prisad *pa.*
processa *vi.*¹

pryda *vt.*²
präst, -en, -er

1) складывать (оружие); 2) вкла-
дывать (деньги, труд); 3) закры-
вать (предприятие); прекращать
(работу)
приседать, делать книксен
наслаждаться, вкушать
1) достаточно; 2) вероятно; 3) до-
вольно
свеженспекенный
перен. новоиспеченный
только что сваренный (о пиве)
только что покрывшийся листвою
свежевымытый (пол)
довольно, относительно
упомануть

O

невывразимый, непередаваемый, не-
описуемый
крайне, чрезвычайно
неделикатный, грубый
неизбежный
непринужденно
эй!, послушай (те)!
незнакомый
обширный; массовый
окружение, среда
голосование; sluten ~ закрытое го-
лосование
перевернувшийся (о лодке)
рассказывать; упоминать
любимый, излюбленный
чрезмерный; чрезвычайный
приводить в порядок
неподвижный
сверху, поверх
неуклюже
далекий от житейской суеты

P

упаковывать, укладывать
лоб; ~ II. сковорода; кастрюля
бумажка
1) пригонять, прилаживать; 2) сле-
дить; ~ *vi.*¹ 3) подходить; быть
впору; быть к лицу
проходить (мимо)
перевозка пассажиров
бить, хлестать; ~ *upr* избивать
собирать (ягоды); рвать (цветы);
вынимать; выкладывать; подать (на
стол);
копаться в чем-либо
жать, давить; ~ *ut* выдавливать, вы-
талкивать под давлением
восхваленный
юр. судиться, вести процесс; ~ bort
проиграть (процесс)
украшать
священник, пастор

prästgård, -en, -ar
psalmvers, -en, -er (-ar)
pulsa *vi.*¹
pumpa, -n, -or
pundhuvud, -et, =
pösig *a.*

relativ *a.*
ren, -en, -ar
rent *adv.*
resa *vt.*²
resa *vi.*²

resolut *a.*
ringa *vi.*²

ripa, -n, -or
riva *vt.*⁴
ro *vi.*, *vt.*³
rolig *a.*
rulla *vt.*¹

rullstensblock, -et, =
rusa *vi.*¹

ruta, -n, -or
rutten *a.*
råda *vt.*²

rågröd, -et, =
råka *vt.*¹

rädd *a.*
rädsla, -n
ränna, -n, -or
rätt *adv.*
rösta *vi.*¹

samhälle, -t, -n
samtal, -et, =
sanning, -en, -ar
sax, -en, -ar
se *vi.*, *vt.*⁴
~ in
~ ut
~ sig omkring
sedan (*мж.* sen)

sen
sent *adv.*
servering, -en, -ar
silverbeslagen *pa.*

summa *vi.*^{1,4}
sjuda *vi.*⁴
sjudande *pa.*
sjunga *vi.*, *vt.*⁴
sjunka *vi.*⁴
självmördare, -n

дом, усадьба священника
псалом
барахтаться (в снегу)
спиртовка для варки кофе
дурак
вздутый, вспухший

R
относительный
северный олень
1) чисто; 2) совершенно
I. поднимать; ~ sig подниматься
II. путешествовать, ездить; ~ ut
уехать

решительный
звонить; ~ in возвестить (звоном
колоколов)
белая куропатка
рвать, сорвать
грести
1) забавный, веселый; 2) странный
катать; катить; ~ undan *эд.* пром-
чаться

валун
бросаться, кидаться;
~ fram устремиться вперед, ринуть-
ся вперед
оконное стекло
гнилой, прогнивший
1) советовать;
~ *vi.*² 2) господствовать; править
ржаной хлеб
(случайно) встретить; ~ *vi.*¹ ока-
заться, очутиться; случиться
боязливый; vara ~ бояться
боязнь, страх
узкий фарватер
правильно, верно; *эд.* точно
голосовать; ~ mot голосовать против

S
1) общество; 2) населенный пункт
разговор, беседа
правда, истина
ножницы
видеть;
выглядеть; заглянуть;
выглядывать; выглядеть
оглядеться
1) *adv.*, *prep.* потом, затем; 2) *konj.*
с тех пор как, после того как
см. sedan
поздно
сервировка; *эд.* буфет (помещение)
отделанный серебром; украшенный
орнаментом из серебра
плавать
кипеть, бурлить
кипящий
петь
опускаться; снижаться; погружаться
самоубийца

självspilling *ym.*
självtupplåning, -en
sjöbod, -en, -ar
skald, -en, -er
skaplig *a.*
skarp *a.*

skeppsbruten *pa.*
skimmer, -ret
skjuta *vi.*, *vt.*⁴
~ upp

~ ut

skratta *vi.*¹
~ till
skriftspråk, -et
skräck, -en
skrämna *vt.*²
skuggig *a.*
sky, -n, -ar
skymning, -en, -ar
skymta *vi.*¹
skämma *vt.*²
skämmas *dep.* *vi.*²
skämtare, -n, =
skärgård, -en
skärslipare, -n, -
slipa *vt.*¹
slott, -et, =
sluta *vt.*, *vi.*^{1,4}

sluten *pa.*
sluttande *pa.*
släppa *vt.*²
ske *vi.*³
skingra sig *vi.*¹ *см.* skingras
skingras *dep.* *vi.*¹
skratt, -et
skratta (åt) *vi.*¹
skrika *vi.*⁴
skrälle, -t, -n
skura, *vt.*¹

slicka *vt.*¹

slå *vt.*, *vi.*⁴
~ ned
~ sig ner
~ upp
~ upp i
~ ut

släpa *vi.*¹
smågådda, -n, -or
smälta *vt.*²
smörgås, -en, -ar
sned *a.*
snokbo, -(e)t, -n
snudda (vid) *vi.*¹

см. självmördare
самоуничтожение
навес на лодочной пристани
поэт, скальд
сносный, терпимый
1) острый; 2) резкий; *эд.* ослепляю-
щий
потерпевший кораблекрушение
блеск, сияние
стрелять;
подниматься, взмывать; бить вверх
(о струе);
выдаваться; проглядывать (о солнце);
спустить лодку на воду

смеяться
засмеяться
литературный (письменный) язык
ужас, страх
пугать; запугивать; напугать
тенистый
1) облачко; 2) небо
сумерки
мелькать, виднеться
портить; ~ ut опозорить, осрамить
портиться; стыдиться (förr)
шутник
шхеры
точильщик
точить; шлифовать
дворец, замок
кончать; кончаться; ~ sig (om) смы-
каться (вокруг)
1) закрытый; 2) замкнутый
покатый, отлогий
пустить; отпустить; ~ in впускать
случаться, происходить

разойтись (о толпе)
смех, хохот
смеяться, хохотать
1) кричать; 2) скрипеть; визжать
разг. рухлядь
мыть, чистить; ~ upp выскоблить,
вычистить
лизать, облизывать; ~ гена слизи-
вать; вылизывать
бить; биться; ударять; убивать;
усесться;
расселяться;
открывать;
рыться (в книгах);
распускаться (о почках); *эд.* заго-
раться (о фонарях)
волочиться, тащиться
щучка
1) плавить; ~ *vi.*² 2) таять
бутерброд
косой; покосившийся
эд. змеиное гнездо
слегка задевать, касаться

snälltåg, -et, =
 snö, -n
 snöhöjd *pa.*
 socken, -nen, -nar
 sockenkyrkogård, -en, -ar
 sorla *vi.*¹
 spela *vi.*, *vt.*¹
 spola *vt.*, *vi.*¹
 spreta *vi.*¹
 sprida *vt.*⁴
 spårvägar, -n, -
 spårvägsspår, -et, =
 späd *a.*
 spänna *vt.*²
 spöklå *a.*
 stadgar *pl.*
 stadsprivilegier *pl.*
 staket, -et, =
 stampa *vi.*¹
 stanna *vi.*¹
 stapel
 starr, -en
 stelfrusen *pa.*
 stelt *adv.*
 stenskiva, -n, -or
 stensättare, -n, -
 stiga *vi.*⁴
 ~ av
 ~ in
 ~ på
 ~ upp
 ~ ur
 stilenligt *adv.*
 storartad *pa.*
 storborgare, -n, -
 strama *vt.*, *vi.*¹
 strandtuva, -n, -or
 strejk, -en, -er
 strejka *vi.*¹
 stråle, -n, -ar
 sträcka I. *vt.*, *vi.*²
 ~ sig
 ~ sig ut
 ~ II. -n, -or
 studentmössa, -n, -or
 stund, -en, -er
 stycke, -t, -n
 stå *vi.*⁴

скорый поезд
 снег
 занесенный снегом
 1) церковный приход; 2) волость
 приходское кладбище
 журчать
 играть, занграть
 полоскать; поливать водой; ~ гепа
 поливать улицы
 торчать во все стороны; ~ ut рас-
 ставить (ноги)
 распространять; ~ sig распростра-
 няться, расходиться
 разг. трамвайщик
 трамвайная колея, трамвайные рель-
 сы
 нежный
 натягивать; напрягать
 призрачно синий
 устав
 привилегии, принадлежащие городу
 забор, изгородь
 топтаться (на одном месте); топать
 (ногами)
 1) останавливаться; 2) оставаться
 см. klockstapel
 осока, болотная трава
 окоченевший, застывший
 зд. чопорно
 зд. каменная подставка
 дорожный рабочий (занимающийся
 мощением дорог)
 поднимать; восходить; возрастать,
 расти;
 сойти (с поезда);
 войти;
 сесть (в поезд);
 вставать, подниматься;
 выйти (из машины)
 в соответствии с определенным сти-
 лем
 грандиозный, великолепный
 крупный буржуа
 1) натягивать; 2) стягивать, обтяги-
 вать
 прибрежная кочка, бугорок
 стачка, забастовка; att gå i ~ забас-
 товать
 бастовать
 луч; струя (воды)
 протянуть
 простираться; зд. распространяться
 (на кого-л.)
 вытянуться
 зд. участок дороги
 студенческая шапочка, фуражка
 миг, момент; небольшой промежуток
 времени
 1) кусок; обломок; 2) часть, отрезок
 (пути)
 стоять;

~ kvar
 ~ stilla
 stående *pa.*
 stälskena, -n, -or
 ståndpunktstagande, -t
 sträv *a.*
 ställa *vt.*²
 ~ in
 ~ ut
 ~ sig
 ställningstagande, -t, -n
 stämma, -n, -or
 stärkt *pa.*
 suddig *a.*
 suga *vt.*, *vi.*⁴
 ~ in
 svalkande *pa.*
 svartaktig *a.*
 svarttjärad *pa.*
 sällskapa *vi.*¹
 sända *vt.*²
 sänka *vt.*²
 sätta *vt.*²
 söka *vt.*, *vi.*²
 sörja (över ngt.) *vi.*, *vt.*²
 sövande *pa.*

taga *vt.*⁴

~ avsidet
 ~ emot
 ~ fram
 ~ i

~ till
 ~ sig an
 tal, -et, =
 tallrot, -en, -rötter
 talspråk, -et
 tangent, -en, -er
 tanke, -n, -ar
 tarvlig *a.*
 taxistation, -en, -er
 tiga *vi.*⁴
 tillbe (мж. tillbedja) *vt.*⁴
 tilltala *vt.*¹

tindra *vi.*¹
 titta *vi.*¹
 ~ ned
 ~ upp
 tolvåring, -en, -ar
 tomlär, -en, -ar

оставаться; не трогаться с места;
 стоять неподвижно на одном месте
 1) стоящий; 2) постоянный
 стальной рельс
 см. ställningstagande
 грубый; недружелюбный
 ставить, поставить;
 настраивать (аппаратуру);
 зд. выставлять (товары на витрине);
 стать (на цыпочки)
 точка зрения, мнение; позиция
 голос
 накрахмаленный
 1) запачканный; 2) неясный, нечет-
 кий
 сосать, всасывать
 всасывать, засасывать
 прохладный, освежающий
 одетый в черное
 просмоленный дочерн
 общаться, встречаться
 1) посылать, отправлять;
 2) испускать (аромат)
 ~ ner опускать
 1) сажать; 2) помещать, класть, ста-
 вить; ~ sig садиться
 1) искать; 2) пытаться
 горевать (о чём-л.)
 усыпляющий

T

1) брать; 2) воспринимать;
 3) занимать (о времени);
 отвести в сторону;
 принимать;
 вынимать;
 1) взяться за что-либо, ухватиться.
 зд. налечь (на весла);
 2) свежеть, усиливаться (о ветре);
 начать;
 заботиться;
 1) речь; выступление; 2) разговор
 корни сосны
 разговорная речь
 клавиша
 мысль
 простой; бедный
 стоянка такси
 молчать; ~ över замолчать что-л.
 поклоняться; преклоняться; обожать
 заговорить с кем-л.; обратиться к ко-
 му-л.
 1) мерцать; 2) сверкать
 (по)смотреть; (по)глядеть;
 смотреть вниз;
 взглянуть наверх; выглядывать
 двенадцатилетний
 пустой ящик

tomrum, -met,=
trafikström, -men, -mar
trakt, -en, -er
trindhuvad *a.*
tro, -n
~ vi., vt.³
trohjärtad *pa.*
troll, -et,=
trånad, -en
tränga *vt.*, *vi.*²

träskostövel, -n, -lar
tröskel, -n, -lar
trötta *vt.*¹
tumla *vi.*¹
tunnelbana, -n, -or
tvinga *vt.*^{1,4}
tyngdlös *a.*
tåg, -et,=
tänka *vt.*, *vi.*²

tätna *vi.*¹
törna *vi.*¹ ~ emot, ~ på *ngt.*

umgås *dep. vi.*⁴

undantag, -et,=

underkjol, -en, -ar
understryka *vt.*⁴
undfägnad, -en
undvika *vt.*⁴
uppenbara *vt.*¹

uppfattning, -en
uppkleven *pa.*
upplopp, -et,=
upplöst *pa.*
uppmärksamhet, -en
uppmärksamhet *pa.*

uppnäsa, -n, -or
upprörd *pa.*
uppstå *vi.*⁴
urkund, -en, -er
urnordisk *a.*
utbrista *vi.*⁴
uteservering, -en, -ar

utfartsled, -en, -er
utkant, -en, -er

utlopp, -et,=

utmed *prep. adv.*
utmaning, -en, -ar

пустота, вакуум
транспортный поток
местность, край
круглоголовый
1) вера;
2) верить; думать, полагать
прямодушный, чистосердечный
фольк. тролль
тоска, томление
1) жать (об обуви); 2) напирать,
теснить; ~ sig inpå подступать
вплотную
деревянный башмак
порог
утомлять
падать, валиться
метро
вынуждать, заставлять
невесомый
1) поезд; 2) шествие, процессия
думать; обдумать; ~ sig представить
себе
уплотняться, становиться плотнее
удариться обо что-либо

U

1) общаться; знаясь; 2) обра-
щаться (с чем-л.); 3) носиться (с
планом, мыслью)
исключение; med ~ av за исключе-
нием
нижняя юбка
подчеркивать
угощение
избегать
открывать, обнаруживать; ~ sig
выявляться; *з.* появляться
понимание, восприятие; мнение
взбравшийся
мятеж, бунт
1) просвещенный; 2) освещенный
внимание
привлекающий внимание; стоящий в
центре внимания
курносый нос
взволнованный; возмущенный
возникать
документ, грамота; *з.* летопись
древнескандинавский
воскликнуть
кафе (ресторан) на открытом возду-
хе
выходной фарватер
окраина (города); i ~ erpa в приго-
родных районах
исток; *з.* место впадения реки в
море
возле, вдоль
вызов

utsikt, -en, -er
utvandring, -en
utvisa *vt.*¹

vaka *vi.*¹
vakta *vt.*, *vi.*¹

valv, -et,=
vana, -n, -or
vandra, *vi.*¹
vandring, -en, -ar
vara *vt.*⁴
~ borta
~ med

varifrån *adv.*
varken *konj.*: ~ . . . eller —
varmbrungul *a.*
varunder *adv.*
vattenled, -en, -er
vidd, -en, -er

viga *vt.*²
vika *vt.*, *vi.*⁴

vila, -n

vind, -en, -ar

villkor, -et,=
vilsen *a.*
vimmel, -let,=
virvel, -eln, -lar
virvla *vi.*¹ ~ upp

vis, -et,=
visa *vt.*¹
vissen *a.*
vissla *vi.*, *vt.*¹

vitsippa, -n, -or
vresig *a.*
våga *vt.*¹
väg, -en, -ar
väldig *a.*
välkänd *pa.*
välvd *pa.*
välvillig *a.*
vän, -en, -er
vänlighet, -en, -er
vänstersocialist, -en, -er

världsfrånvändhet, -en
världsåskådning, -en
väsentligen *adv.*
väska, -an, -or

вид
эмиграция
показывать, указывать

V

бодрствовать
сторожить; стоять на страже;
з. смотреть (за)
свод (моста); under ~ en под мостом
привычка; *з.* манеры
бродить
1) странствование; 2) прогулка
быть, существовать;
отсутствовать;
1) принимать участие; 2) присутство-
вать (при каком-то событии)
откуда
ни . . . ни
желтовато-коричневый
в течение чего
водный путь
ширина; широта; ~ *pl.* пространст-
во; *з.* ширь, простор
венчать
1) складывать; 2) изменять направ-
ление; 3) уступать; 4) свернуть (с
дороги)
1) отдых, покой; ~ *vi.*, *vt.*¹ 2) отды-
хаться
1) ветер; 2) чердак; ~ *a.* 3) косою,
кривой
условие
заблудившийся
толпа; толкотня
водоворот
кружиться; клубиться; ~ upp взды-
маться
способ, образ
показывать
увядший, поблекший
свистеть; насвистывать; ~ -п, -ог
свисток
подснежник
ворчливый
осмеливаться
дорога, путь
огромный
знаменитый
возвышающийся
доброжелательный
друг
приветливость; благожелательность
левый социал-демократ (представи-
тель левого крыла шведской со-
циал-демократии)
отрешенность от мира
мировоззрение
в большей мере; по сути дела
сумка

växa *vi.*^{2,4}
växtlighet, -en

ylleklänning, -en, -ar
yngel, -let
yrsnö, -n
yrväder, -ret
yta, -n, -or

yttre *a.*
det ~

åbro, -n, -ar
åhöra *vt.*²
åja sig *vi.*¹
åka *vi.*, *vt.*²
åkarbrasa, -n; ta sig en ~

ånga, -n, -or
århundrade, -t, -n
åskådning, -en, -ar
återfinna *vt.*⁴
återkomma *vi.*⁴
återväg, -en, -ar
på en ~
återvända *vi.*²
åtfölja *vt.*²

ähta *a.*
ändå *adv.*
äng, -en, -ar
ängslig *a.*
änka, -n, -or

öde *a.*
ögonbryn, -et, =
ögonglob, -en, -er
ögonhår, -et, =
ögonlock, -et, =
öl, -et
överfall, -et, =
övergiven *pa.*
överhängande *pa.*
överklass, -en, -er

överklassbild, -en, -er

övertaga (*мж.* överta) *vt.*⁴

расти; ~ упр вырастать
растительность; растения

У

шерстяное платье
выводок
позёмка
метель, вьюга
1) поверхность; 2) плоскость;
эд. плоская вершина
1) наружный, внешний
2) внешний вид (в знач. сущ.)

А

мост через речку
выслушать, прослушать
охать
ездить, кататься
с размаху бить себя руками, чтобы согреться
пар
столетие
воззрение; взгляд; представление
найти вновь, обрести
1) возвращаться; 2) повторяться
обратный путь
на обратном пути
возвращаться
сопровождать

Ä

истинный; настоящий; законный
все-таки, всё же
поле, луг
боязливый, испуганный
вдова

Ö

пустынный
бровь
эд. круглые выпуклые глаза
ресница
веко
пиво
1) нападение; 2) оскорбление
покинутый; заброшенный
нависающий; эд. гнетущий
господствующий класс; привилегиро-
ванное общество
картина жизни привилегированного
общества
перенимать; взять на себя

Список глаголов IV спряжения и глаголов с особенностями в образовании форм

Инфинитив	Настоящее время	Претерит		Супин	Перевод
		ед. ч.	мн. ч.		
bjuda	bjuder	bjöd	bjödo	bjudit	предлагать
bli/bliva	blir (bliver)*	blev	blevo	blivit	становиться
bryta	bryter	bröt	bröto	brutit	ломать
bära	bär	bar	buro	burit	носить
böra	bör	borde		bort	долженствовать
dra/draga	drar (drager)	drog	drogo	dragit	тянуть
dricka	dricker	drack	drucko	druckit	пить
driva	driver	drev	drevo	drivit	гнать
dö	dör	dog	dogo	dött	умирать
falla	faller	föll	föllo	fallit	падать
fara	far	for	foro	farit	ехать, ездить
finna	finner	fann	funno	funnit	находить
flyga	flyger	flög	flögo	flugit	летать
flyta	flyter	flöt	flöto	flutit	плыть, течь
få	får	fick	tingo	fått	получать
förnimma	förnimmer	förnam	förnummo	förnummit	воспринимать
förstå	förstår	förstod	förstodo	förstått	понимать
försvinna	försvinner	försvann	försvunno	försvunnit	исчезать
giva/ge	ger (giver)	gav	gävo	givit/gett	давать
gå	går	gick	gingo	gått	идти, ходить
göra	gör		gjorde	gjort	делать
ha (hava)	har (haver)		hade	haft	иметь
hinna	hinner	hann	hunno	hunnit	достигать, успевать
hålla	håller	höll	höllo	hållit	держаться
kliva	kliver	klev	klevo	klivit	шагать
knyta	knyter	knöt	knöto	knutit	завязывать
komma	kommer	kom	kommo	kommit	приходить
kunna	kan		kunde	kunnat	мочь
le	ler	log	logo	lett	улыбаться
leva	lever		levde	levat/levt	жить
lida	lider	led	ledo	lidit	страдать
ligga	ligger	lag	lägo	legat	лежать
ljuga	ljuger	ljög	ljögo	ljugit	лгать
låta	låter	lät	lätö	lätit	пускать, позволять
låta	låter	lät	lätö	lätit	звучать
lägga	lägger		lade	lagt	класть
niga	niger	neg	nego	nigit	делать книксен
njuta	njuter	njöt	njöto	njutit	наслаждаться
riva	river	rev	revo	rivit	рвать
se	ser	såg	sägo	sett	смотреть
simma (I)**		(sam)	(summo)	(summit)	плавать
sitta	sitter	satt	sutto	suttit/setat	сидеть
sjuda	sjuder	sjöd	sjödo	sjudit	кипеть

* В скобки заключены менее употребительные формы.

** Римские цифры в скобках при форме инфинитива указывают, что данный глагол наряду с приведенными в таблице формами имеет регулярные формы указанного в скобках спряжения.

Продолжение

Инфинитив	Настоящее время	Претерит		Супин	Перевод
		ед. ч.	мн. ч.		
sjunga sjunka skjuta skola skrika skriva sluta	sjunger sjunker skjuter skall skriker skrivar sluter	sjöng sjönk sköt	sjöngo sjönko sköto	sjungit sjunkit skjutit skolat skrikit skrivit slutit	петь опускаться стрелять долженствовать кричать писать закрывать, за- канчивать
slå sova stiga	slår sover stiger	slog sov steg	slogo sovo stego	slagit sovit stigit	бить спать ступать, под- ниматься
stryka stå svär(j)a	stryker står svär (svärj- er)	strök stod svor	ströko stodo svuro	strukit stått svurit	гладить стоять клясться, бра- ниться
tga sätta sä/taga tiaa tjugta vara veta vika vilja välja växa (II) äta	säger sätter tar (tager) tiger tjuter är vet viker vill väljer äter	tog teg tjöt var	sade satte togo tego tjöto voro visste veko ville valde (vuxo) ätö	sagt satt tagit tigit/tegit tjutit varit vetat vikit velat valt (vuxit) ätit	сказать сажать брать молчать выть быть знать сгибать хотеть выбирать расти есть

СОДЕРЖАНИЕ

Введение	5
Из литературы	9
I. Графика и фонетика	11
II. Морфология	23
Существительное	23
Неопределенный и определенный артикль	30
Прилагательное	35
Числительное	42
Местоимение	46
Наречие	56
Глагол	58
Изъявительное наклонение	58
Три основные формы глагола	59
Таблица основных форм правильных глаголов	60
Система временных форм глаголов	61
Депонентные глаголы	67
Повелительное наклонение	68
Модальные глаголы	69
Формы модальных глаголов	70
Вспомогательные глаголы	73
Сослагательное наклонение	73
Своеобразное употребление инфинитивной формы шведского глагола	77
Служебные слова	81
III. Синтаксис	82
Виды предложений	82
Простые и сложные предложения	82
Повествовательные, вопросительные, побудительные и восклицательные предложения	83
Простое предложение. Главные члены предложения	84
Сложные предложения	91
Сложносочиненные предложения	91
Сложноподчиненные предложения	92
Типы придаточных предложений	93
Общие замечания	98

IV. Тексты и комментарии

Erik Askund. Ur "Stockholm—sommarstaden"	100
Ivar Lo-Johansson. Ur "Analfabeten"	104
Albert Engström. Ur "Kryss och landkänning"	107

Vilhelm Moberg. Ur "Din stund på jorden"	109
Ludvig Nordström. Ur "Fiskare"	112
Artur Lundkvist. Ur "Orians upplevelser"	116
Artur Lundkvist. Ur "En befolkad ensamhet"	118
Bo Bergman. Ur "Marionetterna"	119
Dan Andersson. Ur "Kolvaktarens visor"	120
Erik Lindorm. Ur "Bekännelser"	121
Artur Lundkvist. Ur "Ögonblick och vågor"	122
August Strindberg. Ur "Tjänstekvinnans son"	123
Gustav Hedenvind-Eriksson. Ur "Gismus jägares saga"	126
Olle Hedberg. Ur "Mota Olle i grind"	128
Elin Wägner. Ur "Asa-Hanna"	131
Karin Boye. Ur "Ur funktion"	134
Michail Sjolochov. Ur "Nobeltal"	135
Per Anders Fogelström. Ur "Minns du den stad"	137
Knut Bäckström. Ur "Arbetarrörelsen i Sverige", d. II	139
Elias Wessen. Ur "De nordiska språken"	140
Шведско-русский словарь	142
Приложение. Список глаголов IV спряжения и глаголов с особенностями в образовании форм	159

**Олег Константинович Попов,
Нина Михайловна Попова**

ШВЕДСКИЙ ЯЗЫК

Тематический план 1968 г. № 113
Редактор *Кутукова Л. В.*
Переплет художника *Михельсона Е. А.*
Технический редактор *Захарова Е. Д.*
Корректоры *Петкевич М. М.*,
Аполчина А. С., *Клочкова Л. С.*

Сдано в набор 4.X 1967 г.

Подписано к печати 25.X 1968 г.

Л-97146. Формат 60×90¹/₁₆

Физ. печ. л. 10,25

Уч.-изд. л. 11,59 Изд. № 425

Заказ 661 Тираж 6700

Цена 56 коп.

Издательство
Московского университета
Москва, Ленинские горы,
Административный корпус.
Типография Изд-ва МГУ.
Москва, Ленинские горы